

**TEISMŲ
VEIKLOS
APŽVALGA**

2017 M.

Turinys

Vadovo žodis	04
Teisėjų korpusas	05
Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos	07
◆ Gautos ir išnagrinėtos bylos	07
◆ Bylų nagrinėjimo greitis	20
◆ Teismų darbo krūvio skaičiavimas	23
◆ Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė	27
◆ Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui	31
◆ Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą	32
◆ Elektroninės bylos	33
Teisminė mediacija	38
Teismų savivalda ir komisijos	41
◆ Teisėjų taryba	41
◆ Teisėjų garbės teismas	45
◆ Teisėjų etikos ir drausmės komisija	46
◆ Pretendentų į teisėjus egzamino komisija	47
◆ Pretendentų į teisėjus atrankos komisija	49
◆ Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija	51

◆ Teismų sistemos apdovanojimų komisija	52
Saugumas Lietuvos teismuose	54
◆ Psichologinis saugumas teismuose	54
◆ Teismo psichologai	54
◆ Teismo savanoriai	56
Fizinis saugumas teismuose	57
Teismų informacinių technologijų plėtra	58
◆ Portalas e.teismas.lt	58
Nuotoliniai teismo posėdžiai	60
◆ Informacinių technologijų srities naujovės ir pasiekimai	61
◆ Liteko2	62
Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas	63
Visuomenės informavimas	67
Teismų reorganizavimas	70
Kokybė Lietuvos teismuose	72
Nacionalinės teismų administracijos veikla	73
I PRIEDAS	78
II PRIEDAS	82

Vadovo žodis

2017-ieji teismams – intensyvūs, teisinių naujovių ir vadybinių iššūkių kupini metai, kurių dėmesio centre išliko siekis efektyvinti teisingumo vykdymą, dirbti skaidriai ir atvirai, kalbėti aiškiai ir suprantamai.

Puikiai suvokdami, kad mūsų misija – vykdyti teisingumą – neapsiriboja per metus išspręstų bylų skaičiumi, pirmiausia žvelgėme į žmogų, praveriantį Temidės duris. Kėlėme sau ir Jums klausimą – kokį teismą nori matyti kiekvienas Lietuvos pilietis? Teisingą? Atvirą? Modernų? Dideles pastangas dėjome dirbdami visose srityse be išimties.

Teisingumo pergalių ryžtingai siekėme nepaisydami to, jog teisėjo darbas kasmet sudėtingėja, – gindami tiesą sugebėjome susitvarkyti ne tik su nuolat sudėtingėjančiais ginčais, bet ir būti reiklūs sau ir pripažinti klaidas, ieškoti efektyvių sprendimų ir susitelkimo savo bendruomenėje.

Pernai metais stengėmės teisingumą žmogui padaryti dar lengviau pasiekiamą – vadovaudamiesi stipriausių Europos šalių patirtimi, sėkmingai pasirengėme teismų reorganizavimui – sumažindami teismų skaičių siekėme efektyvinti teismų darbą: spartinti veiklos operatyvumą, užtikrinti geresnes sąlygas piliečiams kreiptis į teismą, stiprinti klientų aptarnavimą.

Praėjusiais metais gavome beveik 250 tūkst. naujų bylų, panašiai tiek pat per metus ir išnagrinėjome. Nors bendras bylų skaičius, lyginant su 2016 m., sumažėjo net 21 proc., teisėjų darbo krūvis vis dar išlieka vienas didžiausių Europoje. Vis dėlto mūsų pastangos žmones skatinti ginčus spręsti taikiai rodo teigiamas tendencijas – teisminės mediacijos būdu pernai išsprendėme 72 proc. daugiau civilinių ginčų nei 2016 m.

Dirbdami daug, sugebėjome išlaikyti teisingumo kokybę – tik 1,67 proc. iš visų teismuose priimtų sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti. Kartu neapleidome savo pozicijų ir išlikome vieni iš sparčiausiai civilines bylas nagrinėjančių teismų Europoje. Pernai pavyko sumažinti ir neišnagrinėtų bylų likutį, o per pastaruosius trejus metus baudžiamųjų ir administracinių nusižengimų bylų, užsitęsusių ilgiau kaip metus, skaičių sumažinome daugiau nei 2 kartus.

Siekdami šių tikslų stengėmės dėl kiekvieno teismo lankytojo: dideles pastangas dėjome siekdami užtikrinti jaunųjų proceso dalyvių psichologinį saugumą teismuose ir didindami psichologų skaičių, toliau diegėme šimtus saugos priemonių, o teismo savanorių pagalbą sulaukė tūkstančiai pagalbą prašančiųjų.

Siekdami užtikrinti greitą ir patogų problemos sprendimą, kasmet sparčiai modernėjame – pernai suorganizavome daugiau nei 800 nuotolinių teismo posėdžių, teismo leidimą neišeinant iš namų šiandien jau galima gauti per parą, o pagal galimybę dokumentus teismui pateikti elektroniniu būdu esame stipriausiųjų ES šalių 4-uke.

Tikėdami, kad teisingumas turi būti matomas ir girdimas, dėmesį skyrėme teismų sprendimų aiškinimui visuomenei – mūsų iniciatyva teismo sprendimų paskelbimą nuo 2018 m. vasaros bus galima filmuoti ir įrašyti. Kiekvienam teisėjui esu dėkingas už drąsą kalbėti ir nebijoti parodyti, kad suprato ir išsprendė žmogaus problemą, – pernai tokių komentarų pateikėme per 900.

Mūsų darbo prasmė – svarus teisingumo balsas, kurio reikėjo ir reikės. Teisingumo balsas ne nuostatose ir gairėse, o kasdienėje tikrovėje. Šiais neramiais ir iššūkių teisingumo vykdymui negailinčiais laikais esame tie, kurie kaip niekad reikalingi demokratinės valstybės piliečiams – žmonėms, kurie, susidūrę su neteisybe, turi jaustis saugūs ir būti apginti.

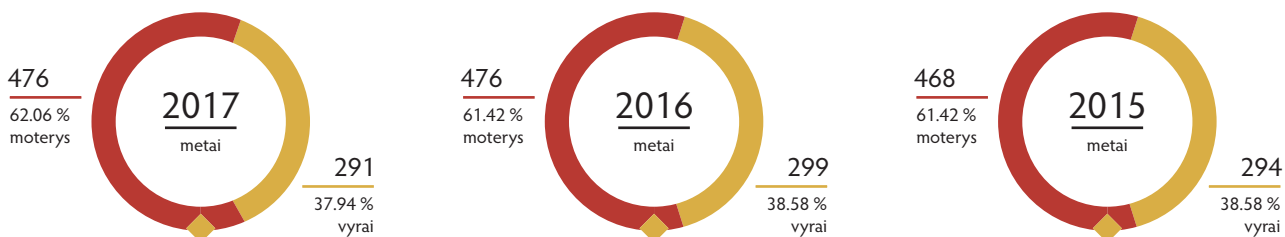
Nes Lietuvos teismams nėra aukštesnio tikslo – kasdien sutelkiame pastangas ir kantriai dirbame **TEISINGUMO VARDAN!**

Rimvydas Norkus Teisėjų tarybos pirmininkas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas

1. Teisėjų korpusas

2017 m. teismuose dirbo 767 teisėjai* (2016 m. – 775, 2015 m. – 762), iš jų 476 – apylinkių teismuose, 161 – apygardų teismuose, 48 – apygardų administraciniuose teismuose, 30 – Lietuvos apeliaciniame teisme, 18 – Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme, 34 – Lietuvos Aukščiausiajame Teisme. Didžiausiame Lietuvoje Vilniaus miesto apylinkės teisme dirbo 102 teisėjai, mažiausiuose – Skuodo rajono ir Joniškio apylinkių teismuose – 2 teisėjai.

Lietuvos teismuose dirbo:

Naujai paskirti teisėjai:

*2017 m. gruodžio 31 d. duomenimis.

Teisėjų korpuso amžiaus vidurkis nesikeičia:

Naujai paskirti teisėjai :

2017 m. 3 teisėjai paskirti teismų pirmininkais:

- ◆ G. Kryževičius – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininku;
- ◆ J. Malijauskienė – Vilniaus apygardos administracinio teismo pirmininke;
- ◆ L. Braždienė – Vilniaus apygardos teismo pirmininke.

3 teisėjai paskirti teismų skyrių pirmininkais:

- ◆ A. Kruopys – Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku;
- ◆ S. Rudėnaitė – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininke;
- ◆ A. Gutauskas – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku.

Atleisti teisėjai

Lyginant su 2015–2016 m., 2017 metais iš pareigų buvo atleista daugiausiai – 31 teisėjas (2016 m. – 19, 2015 m. – 29), vien tik pasibaigus įgaliojimų laikui ar sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus buvo atleisti 22 teisėjai (2016 m. – 11, 2015 m. – 21), 5 – savo noru (2016 m. – 4, 2015 m. – 5), 2 – už teisėjo vardą žeminantį poelgį (2016 m. ir 2015 m. – 2), 2 – išrinkus į kitas pareigas (2016 m. – 2, 2015 m. – 1).

2. Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos

2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos

2017 m. Lietuvos apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose:

Gautos bylos:

Gautų bylų skaičius, lyginant su 2016 m., sumažėjo 21,47 proc., lyginant su 2015 m., sumažėjo 24,9 proc.

Išnagrinėtos bylos:

Išnagrinėtų bylų skaičius, lyginant su 2016 m., sumažėjo 22,55 proc., lyginant su 2015 m., sumažėjo 24,44 proc.

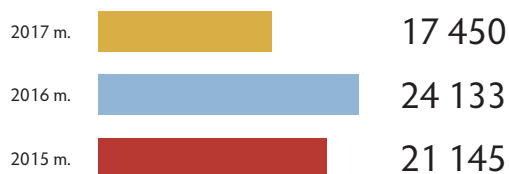
Neišnagrinėtų bylų likutis:

Gautos 247 892 bylos, išnagrinėtos 251 036 bylos. Didžiausią įtaką teismuose gautų ir išnagrinėtų bylų skaičiui turėjo administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų ir administracinių bylų skaičiaus pokytis (žr. skyrių Administracinių teisės pažeidimų / Administracinių nusižengimų bylos).

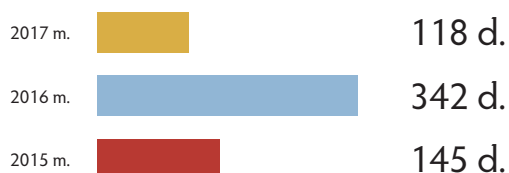
2017 m. toliau pastebimos bylų likučio mažėjimo tendencijos. Metų pabaigoje apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose neišnagrinėtų bylų likutį sudarė 36 419 bylų (2016 m. – 40 406 bylos, 2015 m. – 48 651 byla). 2017 m. bylų likutis buvo 9,87 proc. mažesnis nei 2016 m. ir 25,14 proc. mažesnis nei 2015 m.

Bylų, kurių nagrinėjimas apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose truko ilgiau nei 6 mėnesius:

Lyginant su 2016 m., 2017 m. tokių bylų skaičius sumažėjo 27,69 proc., lyginant su 2015 m., tokių bylų skaičius sumažėjo 17,47 proc.

Vidutiniškai bylos apygardų administraciniuose teismuose buvo išnagrinėjamos per:

Administracinių bylų nagrinėjimo trukmės sumažėjimą lėmė tai, kad 2017 m. buvo gauta ir išnagrinėta mažiau administracinių bylų, dėl sumažėjusių tam tikrų kategorijų bylų skaičiaus (pvz., bylų dėl neišmokėtos darbo užmokesčio dalies priteisimo valstybės tarnyboje, bylų dėl neišmokėtos valstybinės pensijos dalies). Bylų nagrinėjimo trukmės pailgėjimui 2016 m. didelę įtaką turėjo minėtų kategorijų administracinių bylų sustabdymas, kol bus priimtas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimas.

CIVILINĖS BYLOS

Gautos bylos:

Išnagrinėtos bylos:

Palyginti su 2016 m., išnagrinėtų civilinių bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) sumažėjo 4,65 proc. ir buvo 5,94 proc. mažesnis nei 2015 m.

IŠJŲ:

Apylinkių teismuose išnagrinėta:

2017 m.		189 626
2016 m.		198 807
2015 m.		202 260

Gautų bylų skaičius, lyginant su 2016 m., sumažėjo 21,47 proc., lyginant su 2015 m., sumažėjo 24,9 proc.

Apylinkių ir apygardų teismuose civilinių bylų nutraukta teismams patvirtinus taikos sutartį

2017 m.		4915
2016 m.		5019
2015 m.		4932

Dėl teismo įsakymo išdavimo išnagrinėtos civilinės bylos (bylų skaičius ir procentinė dalis nuo visų išnagrinėtų civilinių bylų*):

2017 m.		80 801
2016 m.		83 789
2015 m.		92 758

Apygardų teismuose išnagrinėta:

2017 m.		6813
2016 m.		7214
2015 m.		6592

Išnagrinėtų bylų skaičius, lyginant su 2016 m., sumažėjo 22,55 proc., lyginant su 2015 m., sumažėjo 24,44 proc.

Apylinkių ir apygardų teismuose neišnagrinėtų civilinių bylų likutį sudarė:

2017 m.		28 721
2016 m.		30 282
2015 m.		29 572

2016 m. ir 2017 m. bylų dėl teismo įsakymo išdavimo sumažėjo, todėl ir toliau pastebimos bendro išnagrinėtų civilinių bylų skaičiaus mažėjimo tendencijos. Šių bylų dėl teismo įsakymo išdavimo sumažėjimą galėjo lemti ir bendras skolininkų fizinių asmenų sumažėjimas 2016 m. ir 2017 m. Remiantis kredito biuro „Creditinfo“ pateiktais duomenimis, 2017 m. sausio 1 d. tokių asmenų buvo 252 479, 2016 m. sausio 1 d. – 263 882.

2017 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos civilinės bylos dėl:

- ◆ **prievolių** (dėl paskolų grąžinimo, pirkimo – pardavimo įsipareigojimų ir kt.) – 68 862 bylos (2016 m. – 87 432, 2015 m. – 84 687);
- ◆ **šeimoms teisinių santykių** (dėl santuokos nutraukimo, išlaikymo vaikams priteisimo ir kt.) – 18 389 bylos (2016 m. – 18 600, 2015 m. – 20 197), iš jų dėl santuokos nutraukimo išnagrinėtos 9 927 bylos (2016 m. – 10 220, 2015 m. – 10 617), dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu išnagrinėta 7 400 bylų (2016 m. – 7 565, 2015 m. – 7 850);
- ◆ **juridinių asmenų** (dėl bankroto, valdančių organų sprendimų teisėtumo ir kt.) – 4 401 byla (2016 m. – 4 324, 2015 m. – 4 084); iš jų dėl juridinių asmenų bankroto – 3 585 bylos (2016 m. – 3 230, 2015 m. – 2 776), o dėl fizinių asmenų bankroto – 824 (2016 m. – 777, 2015 m. – 759);
- ◆ **daiktinių teisinių santykių** (dėl nuosavybės teisės gynimo, hipotekos ir kt.) – 3 079 bylos (2016 m. – 3 182, 2015 m. – 4 190);
- ◆ **darbo teisinių santykių** (dėl darbo užmokesčio, darbo sutarties pasibaigimo bei nutraukimo ir kt.) – 919 bylų (2016 m. – 1 076, 2015 m. – 1 008).

2017 m. išnagrinėta daugiausia bankroto bylų, lyginant su pastaraisiais metais. Pernai sumažėjo su prievolių teise susijusių bylų skaičius. Lyginant su 2016 m. ir 2015 m., pastebimos išnagrinėtų šeimoms teisinių santykių bylų ir daiktinių teisinių santykių bylų mažėjimo tendencijos.

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS

Gautos bylos:

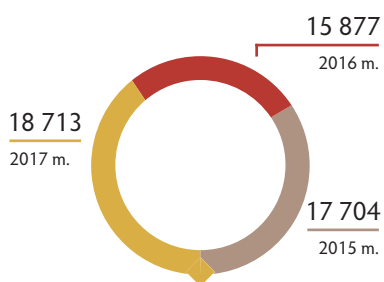
2017 m.		20 178
2016 m.		16 774
2015 m.		18 358

Išnagrinėtos bylos:

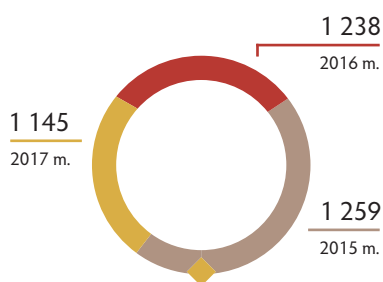
2017 m.		19 858
2016 m.		17 115
2015 m.		18 963

Palyginti su 2016 m., bylų skaičius padidėjo 16,03 proc., su 2015 m. – 4,72 proc.

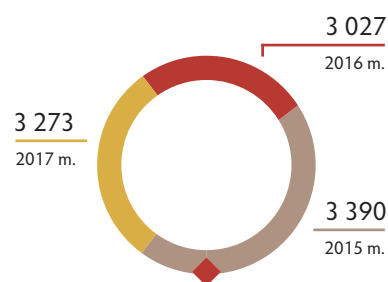
IŠ JŲ:

Apylinkių teismuose išnagrinėtos baudžiamosios bylos

Apygardų teismuose išnagrinėtos baudžiamosios bylos

Apylinkių ir apygardų teismuose neišnagrinėtų baudžiamųjų bylų likutį sudarė

2017 m. dažniausiai nagrinėtos baudžiamosios bylos dėl:

- ◆ **nusikaltimų žmogaus sveikatai** – 5 947 bylos (2016 m. – 5 735, 2015 m. – 5 662). Iš jų dėl fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo savo artimam giminei ar šeimos nariui – 4 024 bylos;
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams** (vagystės ir kt.) – 4 427 bylos (2016 m. – 4 987, 2015 m. – 5 873);
- ◆ **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui** – 3 771 byla (2016 m. – 460, 2015 m. – 492), iš jų kelių transporto priemonės vairavimas arba praktinio vairavimo mokymas apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, – **3 328** bylos (88 proc.); kai buvo nesunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata arba nukentėjusiam asmeniui padaryta padaryta didelė turtinė žala, – 73 bylos (2016 m. – 40, 2015 m. – 73); kai buvo sunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata, – 14 bylų (2016 m. – 13, 2015 m. – 23); kai žuvo žmogus, – 15 bylų (2016 m. – 30, 2015 m. – 28);

Bylos dėl kelių transporto priemonės vairavimo arba praktinio vairavimo mokymo apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio:

Gautos bylos:

2017 m. 3 598

Išnagrinėtos bylos:

2017 m. 3 328

Dažniausiai skirtos bausmių rūšys ir baudžiamojo poveikio priemonės:

- ◆ vairuotojo teisių atėmimas – 2543;
- ◆ bauda – 2275;
- ◆ turto konfiskavimas – 1937;
- ◆ areštas – 475;
- ◆ terminuotas laisvės atėmimas – 189.

- ◆ nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis, – 1 382 bylos (2016 m. – 1 163, 2015 m. – 1 292);
- ◆ nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų viešajai tvarkai (visuomenės rimties ir tvarkos sutrikdymas įžūliu elgesiu, grasinimais ir kt.) – 1 164 bylos (2016 m. – 1 318, 2015 m. – 1 659);
- ◆ nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų finansų sistemai – 738 bylos (2016 m. – 879, 2015 m. – 1 076).

2017 m. padidėjo tiek gautų, tiek išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose. Tai galėjo lemti nusikalstamumo Lietuvos Respublikoje padidėjimas 2017 m. Remiantis Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos skelbiamais duomenimis, 2017 m. Lietuvos Respublikoje užregistruotos 63 846 nusikalstamos veikos (2016 m. – 59 075, 2015 m. – 72 343).

2017 m. ženkliai padaugėjo baudžiamųjų bylų skaičius dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui. Tai lėmė 2017 m. sausio 1 d. įsigalioję Baudžiamojo kodekso pakeitimai, numatantys baudžiamąją atsakomybę asmenims, kurie vairavo kelių transporto priemonę arba mokė praktinio vairavimo būdami apsvaigę nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio.

Lyginant su 2016 ir 2015 m., mažėja bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, viešajai tvarkai bei finansų sistemai. Baudžiamųjų bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams skaičiaus mažėjimo tendencijas galėjo lemti 2015 m. sausio 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso pakeitimai dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, dėl kurių buvo padidinta turto, kuris yra nusikaltimo dalykas, vertė, nuo kurios taikoma baudžiamoji atsakomybė.

Pastebimos baudžiamųjų bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams skaičiaus mažėjimo tendencijos: 2017 m. išnagrinėta 25,87 proc. mažiau bylų nei 2016 m., 2016 m. išnagrinėta 53 proc. mažiau bylų nei 2015 m.

IŠ JŲ

Nuteista fizinių ir juridinių asmenų:

2017 m.	18 977
2016 m.	16 274
2015 m.	18 610

Nepilnamečiai:

2017 m.	826
2016 m.	1001
2015 m.	1135

Išteisinta fizinių ir juridinių asmenų:

2017 m.	379
2016 m.	552
2015 m.	736

Juridinių asmenų nuteista už apgaulingą apskaitos tvarkymą:

2017 m.	18
2016 m.	18
2015 m.	18

Iš jų 3 juridiniai asmenys:

2017 m.	3
2016 m.	11
2015 m.	13

Išteisinta fizinių ir juridinių asmenų

2017 m. išteisinti 379 asmenys (2016 m. – 552, 2015 m. – 736,), iš jų 3 juridiniai asmenys (2016 m. – 11, 2015 m. – 13).

Priverčiamosios medicinos priemonės buvo taikytos 198 asmenims (2016 m. – 212, 2015 m. – 238). Atleista nuo bausmės 12 nuteistųjų (2016 m. – 5, 2015 m. – 9).

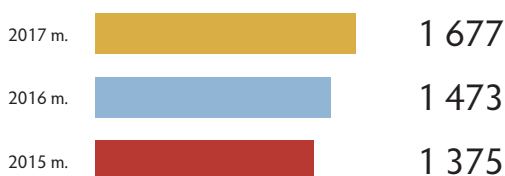
Dažniausiai teismų skirtos bausmės:

- ◆ bauda – 6 024 asmenims (2016 m. – 3 904, 2015 m. – 5 060);
- ◆ terminuotas laisvės atėmimas – 5 140 asmenų (2016 m. – 5 029, 2015 m. – 5 286);
- ◆ laisvės apribojimas – 4 068 asmenims (2016 m. – 4 135, 2015 m. – 4 487);
- ◆ areštas – 2 275 asmenims (2016 m. – 1 849, 2015 m. – 1 973);
- ◆ viešieji darbai – 1 170 asmenų (2016 m. – 1 163, 2015 m. – 1 287).

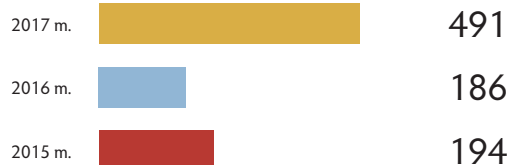
Teismuose formuojama praktika, kuomet teismai, atsižvelgdami į bylos aplinkybes, pirmiausia skiria su laisvės atėmimu nesusijusias bausmes, t. y. esant galimybei bausmės tikslą stengiasi pasiekti kitomis priemonėmis. Pagal įkalintų asmenų skaičių 100 000 gyventojų (278) Lietuva užima antrą vietą Europoje (pagal šį rodiklį įkalintų asmenų skaičiumi Lietuvą lenkia tik Rusijos Federacija) ir pirmauja Europos Sąjungoje.*

BAUSMĖS VYKDYMO ATIDĖJIMAS

Bausmės vykdymas I instancijos teismuose atidėtas (asmenų skaičius):

Baudžiamosiose bylose atleista nuo atsakomybės pagal laidavimą (asmenų skaičius):

LYGTINIS PALEIDIMAS

Teismuose išnagrinėta probacijos tarnybos teikimų:

Visiškai ar iš dalies patenkinti:

ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS

2017 m., palyginti su 2016 m., išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų skaičius apylinkių teismuose sumažėjo 71,34 proc., palyginti su 2015 m., sumažėjo 73,99 proc.

Apylinkių teismuose gautos:

2017 m.		21 518
2016 m.		77 492
2015 m.		88 663

Apylinkių teismuose išnagrinėtos:

2017 m.		22 768
2016 m.		79 454
2015 m.		87 543

Administracinių nusižengimų bylų likutis:

2017 m.		1 505
2016 m.		2 692
2015 m.		4 673

2017 m. gautų ir išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų skaičius sumažėjo lyginant tiek su 2016 m., tiek su 2015 m. Tai lėmė naujojo Administracinių nusižengimų kodekso įsigaliojimas 2017 m. sausio 1 d. Taip pat administracinių teisės pažeidimų, administracinių nusižengimų bylų sumažėjimui įtakos turėjo ir 2017 m. sausio 1 d. įsigalioję Baudžiamojo kodekso pakeitimai, numatantys baudžiamąją atsakomybę asmenims, kurie vairavo kelių transporto priemonę arba mokė praktinio vairavimo būdami apsvaigę nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio. Įtakos galėjo turėti ir Administracinių nusižengimų kodekse išplėstas aplinkybių, kai asmuo netraukiamas administracinėn atsakomybėn, sąrašas.

*2017 m. sausio 1 d. įsigaliojus Administracinių nusižengimų kodeksui, pasikeitė šių administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų kategorijos, todėl šių bylų skaičius tiksliai palyginti su 2016 m. ir 2015 m. nėra galimybės.

2017 m. dažniausiai nagrinėtos bylos buvo:

- ♦ transporto, kelių ūkio ir ryšių srityje - 6 223 bylos (2016 m. - 23 735, 2015 m. - 24 859), iš kurių transporto priemonių vairavimas, esant vairuotojams neblaiviems arba apsvaigusiems nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, - 984 bylos (2016 m. - 6 324, 2015 m. - 7 143), transporto priemonių vairavimas neblaivių ar apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenų, neturinčių teisės vairuoti, - 1 203 bylos (2016 m. - 2 259, 2015 m. - 2 525), pakartotinis transporto priemonių vairavimas neblaivių arba apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojų - 325 bylos (2016 m. - 1 757, 2015 m. - 1 748);
- ♦ kėsinimais į viešąją tvarką (nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas, neblaivaus pasirodymas viešose vietose ir kt.) - 5 385 bylos (2016 m. - 19 792, 2015 m. - 25 282);
- ♦ susijusios su vaikais ir šeima - 1 795 bylos*;
- ♦ kėsinimais į nustatytą valdymo tvarką - 3 795 bylos (2016 m. - 6 935, 2015 m. - 7 161);
- ♦ susijusios su prekyba, finansų sistema ir statistika - 1 706 bylos (2016 m. - 3 096, 2015 m. - 5 221);
- ♦ susijusios su nuosavybe, turтинėmis teisėmis ir turтинiais interesais - 1 610 bylų (2016 m. - 21 338, 2015 m. - 19 325).

ADMINISTRACINĖS BYLOS

2017 m., palyginti su 2016 m., apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėtų administracinių bylų skaičius sumažėjo 38,62 proc., palyginti su 2015 m., – 21,65 proc.

2017 m. pirmosios instancijos teismuose dažniausiai nagrinėtos administracinės bylos dėl:

- ◆ mokestinių teisinių santykių – 4 496 bylos (2016 m. – 6 072, 2015 m. – 5 268);
- ◆ civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, – 3 531 byla (2016 m. – 4 762, 2015 m. – 4 752);
- ◆ bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygų – 1 126 bylos (2016 m. – 1 357, 2015 m. – 1 867);
- ◆ valstybės tarnybos teisinių santykių – 619 bylų (2016 m. – 6 012, 2015 m. – 857);
- ◆ sveikatos ir socialinės apsaugos – 602 bylos (2016 m. – 788, 2015 m. – 2 384).

APYGARDŲ ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ ADMINISTRACINĖS BYLOS :

Gauta bylų:

2017 m.		11 699
2016 m.		14 917
2015 m.		16 923

Išnagrinėta bylų:

2017 m.		13 221
2016 m.		21 540
2015 m.		16 875

2017 m. sumažėjo gautų bei išnagrinėtų administracinių bylų skaičius, lyginant su 2016 m. ir 2015 m. 2017 m. išnagrinėtų administracinių bylų skaičius, lyginant su 2016 m., sumažėjo 38,62 proc., palyginti su 2015 m., – 21,65 proc., dėl to sumažėjo neišnagrinėtų administracinių bylų likutis. Tokiam išnagrinėjamų bylų skaičiaus padidėjimui turėjo įtakos tam tikrų kategorijų administracinių bylų nagrinėjimo atnaujinimas 2016 m., Konstituciniam Teismui priėmus sprendimus, aktualius sustabdytose bylose (pvz., bylos dėl valstybės tarnautojams neišmokėtos darbo užmokesčio dalies priteisimo, bylos dėl neišmokėtos valstybinės pensijos dalies). **2017 m. administracinių bylų dėl valstybės tarnybos teisinių santykių buvo išnagrinėta dešimt kartų mažiau nei 2016 m.** ir tai yra didžiausias išnagrinėtų administracinių bylų skaičiaus pokytis per 2017 m. Pernai mažėjo ir kitų kategorijų administracinių bylų skaičius.

TEISMO SPRENDIMŲ STABILUMAS:

Civilinėse bylose išnagrinėti 5 108 skundai dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 1 798 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 35,2 proc. apskųstų civilinių bylų ir apie 0,92 proc. visų išnagrinėtų civilinių bylų.

Baudžiamosiose bylose išnagrinėtas 2 781 skundas dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 992 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 35,67 proc. apskųstų baudžiamųjų bylų ir apie 5 proc. visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų. Lyginant su 2016 metais, sumažėjo pakeistų arba panaikintų teismų sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus atsižvelgiant į visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičių – 2016 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 6,13 proc. visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų.

Administracinėse bylose išnagrinėti 2 582 skundai dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 720 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 27,89 proc. apskųstų administracinių bylų ir apie 5,45 proc. visų išnagrinėtų administracinių bylų.

Administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylose išnagrinėti 2 333 skundai dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 710 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 30,43 proc. apskųstų administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų ir apie 3,12 proc. visų išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų.

Vidutiniškai 2017 m. išnagrinėta skundų dėl 5,08 proc. visų Lietuvos teismuose priimtų sprendimų ir tik 1,67 proc. teismų sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti (2016 m. išnagrinėta skundų dėl 4,51 proc. sprendimų, 1,59 proc. sprendimų pakeisti arba panaikinti, 2015 m. išnagrinėta skundų dėl 4,74 proc. visų sprendimų, 1,7 proc. sprendimų pakeisti arba panaikinti).

Žodinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėta:

- ◆ 375 civilinės bylos (2016 m. – 468, 2015 m. – 531), iš jų 310 bylų dėl I instancijos sprendimų (2016 m. – 353, 2015 m. – 440);
- ◆ 3 363 baudžiamosios bylos (2016 m. – 3 684, 2015 m. – 5 304), iš jų 2 633 bylos dėl I instancijos nuosprendžių (2016 m. – 2 741, 2015 m. – 3 180);
- ◆ 85 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos (2016 m. – 51, 2015 m. – 63).

Rašytinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėta:

- ◆ 12 953 civilinės bylos (2016 m. – 14 137, 2015 m. – 14 145), iš jų 4 824 bylos dėl I instancijos sprendimų (2016 m. – 5 157, 2015 m. – 5 545);
- ◆ 2 280 baudžiamųjų bylų (2016 m. – 3 126, 2015 m. – 5 020), iš jų 128 bylos dėl I instancijos nuosprendžių (2016 m. – 15, 2015 m. – 15);
- ◆ 2 606 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos (2016 m. – 4 059, 2015 m. – 4 716).

Lyginant su 2016 m. ir 2015 m., išnagrinėta daugiau skundų dėl teismuose priimtų sprendimų, tačiau išnagrinėtų skundų ir pakeistų ar panaikintų sprendimų santykis išliko panašus kaip 2016 m., ir tai leidžia manyti, kad nors teismo sprendimų buvo apskūsta daugiau, teismų sprendimai išlieka kokybiški.

2.2. Bylų nagrinėjimo greitis

Bylų nagrinėjimo teismuose trukmė yra laikotarpis nuo inicijuojančio bylų procesinio šalies dokumento pateikimo teismui iki baigiamojo teismo procesinio sprendimo priėmimo, per kurį teisme yra išnagrinėjama konkreti byla. Bylų nagrinėjimo teismuose trukmei arba greičiui įtakos turi teisme gaunamų naujų bylų ir dirbančių teisėjų, kurie šias bylas nagrinėja, skaičius (teisėjo darbo krūvis), bylos rūšis ar jos tipas bei sudėtingumas, įstatymuose nurodyti atvejai, kai bylos nagrinėjimas turi būti atidedamas (pvz., proceso šalies liga) arba stabdomas (pvz., juridiniam asmeniui iškelta bankroto byla).

APYLINKIŲ IR APYGARDŲ TEISMUOSE 2017 M.:

- ◆ pailgėjo civilinių bylų nagrinėjimo trukmė apylinkių teismuose, o apygardų teismuose civilinių bylų pirmąją instanciją nagrinėjimo trukmė sutrumpėjo;
- ◆ baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė apylinkių ir apygardų teismuose pirmąją instanciją sutrumpėjo;
- ◆ administracinių nusižengimų (teisės pažeidimų) bylų nagrinėjimo trukmė apylinkių teismuose ir apygardų teismuose apeliacine instancija pailgėjo.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme pailgėjo civilinių, baudžiamųjų ir administracinių nusižengimų (teisės pažeidimų) bylų nagrinėjimas.

Lietuvos apeliaciniame teisme sumažėjo skirtingų tipų bylų nagrinėjimo trukmė: išlieka civilinių bylų nagrinėjimo trukmės mažėjimo tendencijos, taip pat sutrumpėjo ir baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė, kuri 2016 m. buvo pailgėjusi, lyginant su 2015 m.

Apygardų administraciniuose teismuose administracinių bylų nagrinėjimo trukmė sumažėjo daugiau nei 50 proc.

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme matyti administracinių bylų dėl sprendimų (apeliacine instancija) nagrinėjimo trukmės lėtėjimo tendencijos, tačiau administracinių bylų dėl nutarčių (apeliacine instancija) nagrinėjimas pagreitėjo.

CIVILINĖS BYLOS:

Apylinkių teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		91 d.
2016 m.		86 d.
2015 m.		96 d.

Apygardų teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		279 d.
2016 m.		334 d.
2015 m.		254 d.

Apygardų teismuose apeliacine instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		120 d.
2016 m.		107 d.
2015 m.		152 d.

Lietuvos apeliaciniame teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		180 d.
2016 m.		190 d.
2015 m.		191 d.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		187 d.
2016 m.		169 d.
2015 m.		208 d.

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS:

Apylinkių teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		126 d.
2016 m.		146 d.
2015 m.		146 d.

Apygardų teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		240 d.
2016 m.		260 d.
2015 m.		311 d.

Apygardų teismuose apeliacine instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		99 d.
2016 m.		100 d.
2015 m.		107 d.

Lietuvos apeliaciniame teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		225 d.
2016 m.		267 d.
2015 m.		256 d.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		152 d.
2016 m.		134 d.
2015 m.		150 d.

ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ (TEISĖS PAŽEIDIMŲ) BYLOS:

Apylinkių teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		22 d.
2016 m.		19 d.
2015 m.		18 d.

Apylinkių teismuose pagal skundus išnagrinėtos per:

2017 m.		47 d.
2016 m.		28 d.
2015 m.		57 d.

Apygardų teismuose apeliacine instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		32 d.
2016 m.		31 d.
2015 m.		33 d.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme išnagrinėtos per:

2017 m.		130 d.
2016 m.		110 d.
2015 m.		134 d.

ADMINISTRACINĖS BYLOS:

Apygardų administraciniuose teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		118 d.
2016 m.		342 d.
2015 m.		145 d.

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl sprendimų) išnagrinėtos per:

2017 m.		368 d.
2016 m.		304 d.
2015 m.		241 d.

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl nutarčių) vidutiniškai išnagrinėtos per:

2017 m.		37 d.
2016 m.		72 d.
2015 m.		75 d.

DAUGIAU INFORMACIJOS I PRIEDE.

Lietuvos teismai yra vieni iš sparčiausiai civilines bylas nagrinėjančių teismų Europoje – sparčiau šios bylos nagrinėjamos tik Liuksemburge – per 86 dienas – ir Belgijoje – per 87 dienas. Šiuo metu civilinė byla Lietuvoje išnagrinėjama vidutiniškai per 100 dienų, kai, pavyzdžiui, Maltoje ar Slovakijoje tokia pati byla nagrinėjama ilgiau nei 400 dienų, Italijoje – ilgiau nei 500 dienų*.

*Remiantis:
European Commission. The 2017 European Union Justice Scoreboard. Luxembourg:
Publications Office of the European Union, 2017

2.2. Teismų darbo krūvio skaičiavimas

Šioje ataskaitoje pateikiama 2017 m. teisėjų darbo krūvio statistika. Iki 2016 m. teismų darbo krūvis buvo skaičiuojamas vadovaujantis Teismų veiklos statistinių rodiklių skaičiavimo metodika. Pagal šią metodiką buvo vertinamas išnagrinėtų bylų ir atliktų kitų procesinių veiksmų skaičius bei bylų ir procesinių veiksmų sudėtingumas (atsižvelgiant į papildomus bylos sudėtingumą apibrėžiančius požymius – byloje dalyvaujančių asmenų, pareiktų reikalavimų, bylos tomų skaičių ir kt.).

Tuo tarpu nuo 2016 m. sausio 1 d. teismų darbo krūvis skaičiuojamas vadovaujantis Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos aprašu. Pagal šį aprašą vertinamas išnagrinėtų bylų ir atliktų kitų procesinių veiksmų skaičius, bylų ir procesinių veiksmų sudėtingumas pagal nustatytą bylų kategorijų sudėtingumo koeficientų sąrašą ir teisėjo vaidmenį kiekvienoje nagrinėjamoje byloje, nebevertinami kiti bylos sudėtingumą apibrėžiantys požymiai.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2016 m. sausio 1 d. apskaičiuojant teismų darbo krūvį pradėta taikyti iš esmės skirtinga metodika negu anksčiau, 2015 m. teismų darbo krūvio rodikliai negali būti lyginami su 2017 m. ir 2016 m. teismų darbo krūvio rodikliais.

Apylinkių teismai

2017 m. apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **43,34**. Įdomu pažymėti, kad 2016 m. darbo krūvio skirtumai konkrečiuose teismuose, lyginant su bendru apylinkių teismų vidurkiu, kaip ir ankstesniais metais, buvo gana dideli, tačiau 2017 m. tendencijos pasikeitė ir didžiojoje dalyje apylinkių teismų darbo krūviai sumažėjo. Mažiausias darbo krūvio rodiklis 2017 m. buvo Ignalinos rajono apylinkės teisme ir siekė 26,84 – 38 procentais mažesnis nei bendras apylinkių teismų vidurkis. Tuo tarpu Radviliškio rajono apylinkės teismo darbo krūvio rodiklis buvo 57,97 – 34 procentais didesnis nei bendras apylinkių teismų vidurkis. Radviliškio rajono apylinkės teismo darbo krūvio rodiklis buvo 57,97 – 34 procentais didesnis nei bendras apylinkių teismų vidurkis. Paminėtina, kad Radviliškio rajono apylinkės teismas, palyginus su panašų teisėjų etatų skaičių turinčiais apylinkių teismais, išnagrinėjo daugiau nesudėtingų bylų. Daugiausia Radviliškio rajono apylinkės teismas išnagrinėjo civilinių, administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų bei prašymų vykdymo procese. Radviliškio rajono apylinkės teisme 49,22 procentus nuo visų civilinių bylų sudarė bylos dėl teismo įsakymo išdavimo, o Vilniaus miesto teisme iš civilinių bylų buvo 38,66 procentai bylų dėl teismo įsakymo išdavimo.

Apygardų teismai

2017 m. apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąja ir apeliacine instancija vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **32,19**. Didelių krūvio skirtumų lyginant konkrečius apygardos teismus 2017 m. nebuvo. Pastebimos bendros darbo krūvio sumažėjimo apygardų teismuose tendencijos, tik Kauno apygardos teisme darbo krūvis 2017 m. nežymiai padidėjo.

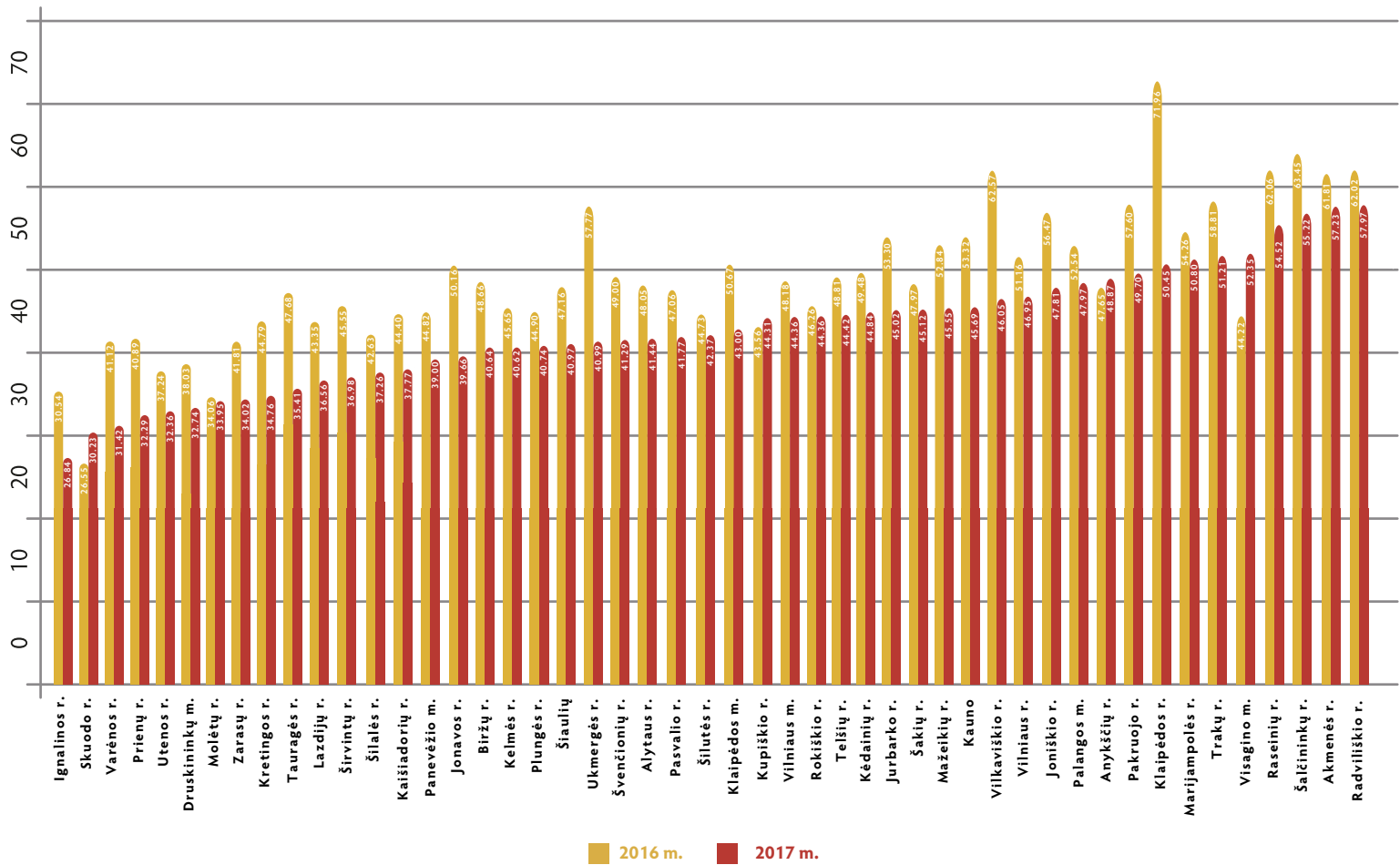
Apygardų administraciniai teismai

2017 m. apygardų administraciniuose teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **34,93**. Visuose apygardų administraciniuose teismuose darbo krūvis sumažėjo lyginant su 2016 m. buvusiu darbo krūvio rodikliu – 52,25.

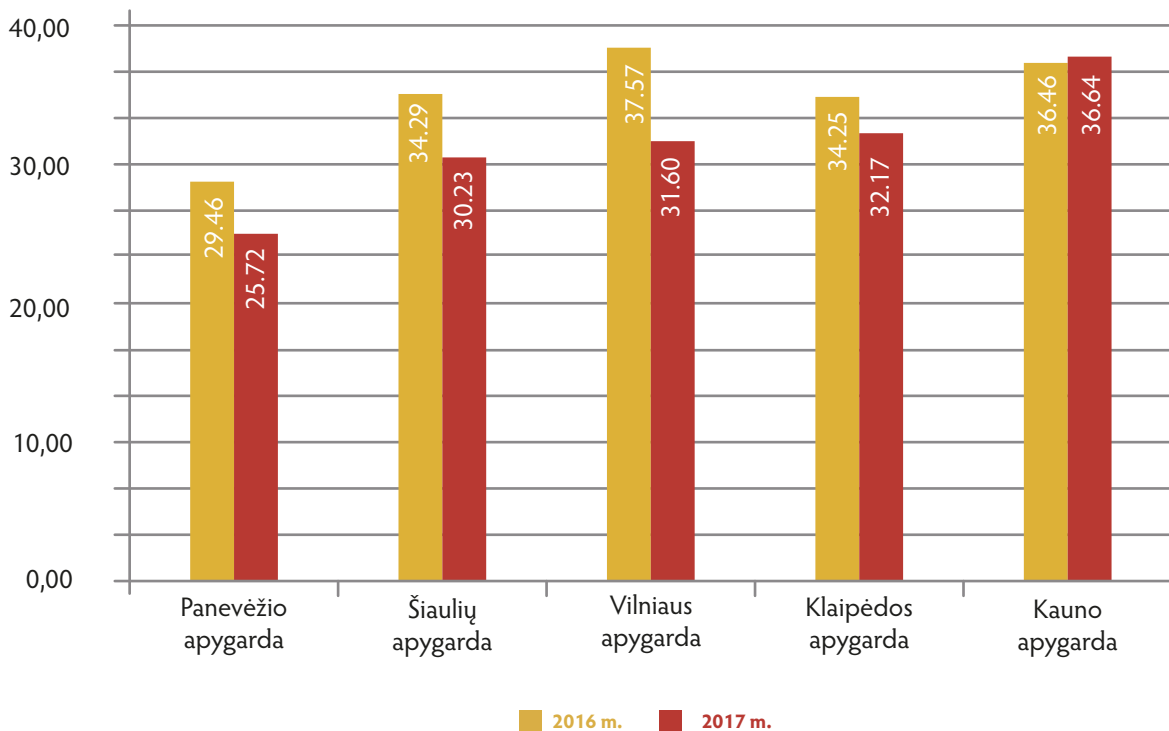
2017 m. darbo krūvio rodiklių skirtumai tarp apygardų administracinių teismų išliko nemaži. Mažiausias darbo krūvio rodiklis 2017 m., kaip ir 2016 m., buvo Panevėžio apygardos administraciniame teisme – 46 procentais mažesnis nei bendras apygardų administracinių teismų vidurkis. Tuo tarpu Šiaulių apygardos administracinio teismo darbo krūvio rodiklis buvo 52,65 – 51 proc. didesnis nei bendras apygardų administracinių teismų vidurkis.

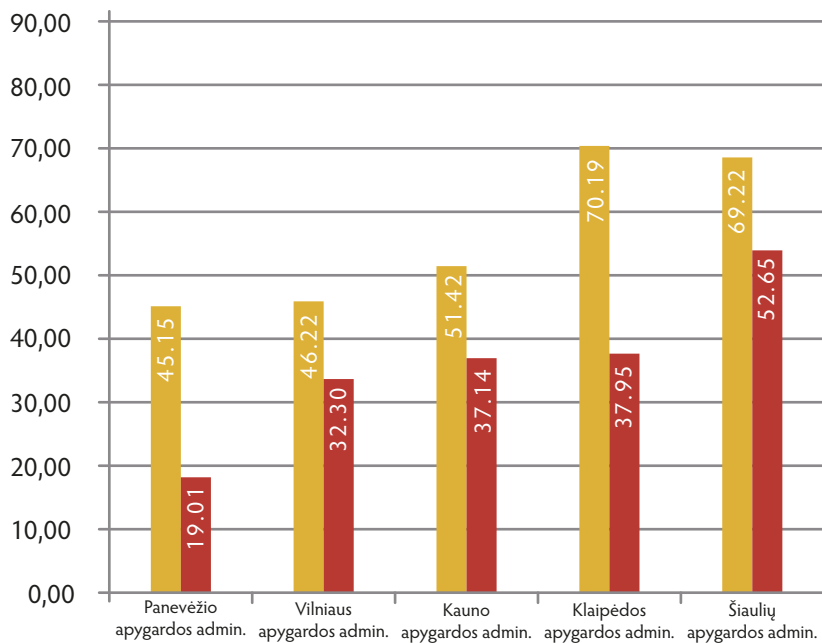
Šiaulių ir Klaipėdos apygardų administraciniuose teismuose didžiausią bylų dalį sudarė bylos dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos priteisimo – atitinkamai 66,51 ir 76,53 procento išnagrinėtų bylų. Vilniaus apygardos administraciniame teisme bylų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos priteisimo sudarė tik 7,13 procento išnagrinėtų bylų.

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose 2016 - 2017 m.

Darbo krūvis apygardų teismuose 2016 - 2017 m.

Darbo krūvis apygardų administraciniuose teismuose 2016 - 2017 m.

■ 2016 m. ■ 2017 m.

Išnagrinėtų bylų skaičius, tenkantis vienam teisėjo etatui per metus

2017 m. vidutiniškai per metus vienas teisėjas išnagrinėjo:

- ◆ apylinkių teismuose – 471 bylą (2016 m. – 599, 2015 m. – 626);
- ◆ apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – 159 bylas (2016 m. – 184, 2015 m. – 208);
- ◆ apygardų administraciniuose teismuose – 275 bylas (2016 m. – 449, 2015 m. – 352).

2017 m. vidutiniškai per darbo dieną teisėjas išnagrinėjo*:

- ◆ apylinkių teismuose – 1,87 bylos (2016 m. – 2,38, 2015 m. – 2,49);
- ◆ apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – 0,63 bylos (2016 m. – 0,73, 2015 m. – 0,82);
- ◆ apygardų administraciniuose teismuose – 1,1 bylos (2016 m. – 1,78, 2015 m. – 1,4).
- ◆ 2017 m. apylinkių ir apygardų teismuose, lyginant su 2016 m. ir 2015 m., sumažėjo vidutiniškai per dieną teisėjo išnagrinėjamų bylų skaičius.

Apygardų (I instancija ir apeliacinė instancija) bei apygardų administraciniuose teismuose bylų, tenkančių vienam teisėjui, skaičius apskaičiuotas, neįskaitant teisėjų kolegijų nariams tenkančių bylų.

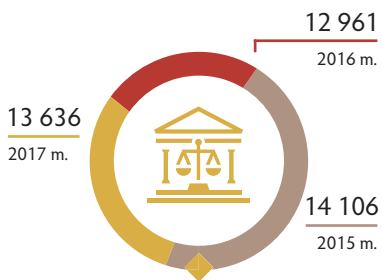
Per vieną darbo dieną teismuose išnagrinėjamų bylų skaičius

2017 m. apylinkių teismai vidutiniškai per vieną darbo dieną išnagrinėjo:

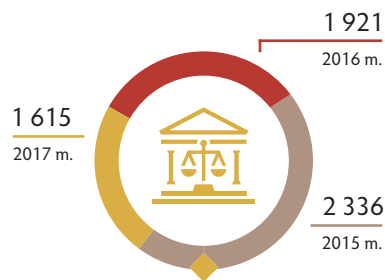
- ◆ 752 civilines bylas (2016 m. – 789, 2015 m. – 802);
- ◆ 74 baudžiamąsias bylas (2016 m. – 63, 2015 m. – 70);
- ◆ 90 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų (2016 m. – 315, 2015 m. – 347).

2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė

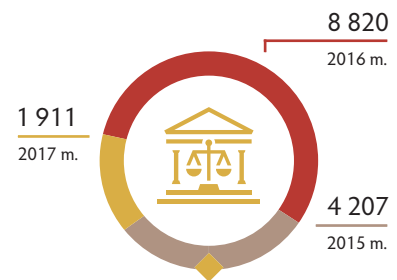
Bylos, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėn:

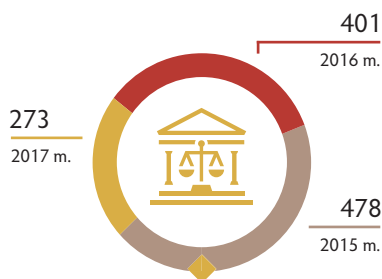
Civilinės bylos

Baudžiamosios bylos

Administracinės bylos

Administracinių nusižengimų (teisės pažeidimų) bylos

2017 m. matyti visų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičiaus mažėjimo tendencija (išskyrus civilinių bylų, kurių skaičius dėl bylų sudėtingumo nežymiai padidėjęs).

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei:

- ◆ papildomų įrodymų rinkimas – 35,44 % (2016 m. – 28 %);
- ◆ proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą - 33,30 % (2016 m. – 27 %);
- ◆ proceso šalių ar jų atstovų (ieškovų, atsakovų, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn praukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 25,78 % (2016 m. – 24 %);
- ◆ bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo sprendimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje civiline tvarka – 20,53 % (2016 m. – 17 %);
- ◆ pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamosioje byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 20,16 % (2016 m. – 15 %);
- ◆ bylos sustabdymas, kol bus atlikta ekspertizė, 16,54 % (2016 m. – 14 %).

Dažniausios priežastys, dėl kurių užsitęsė **administracinių bylų** nagrinėjimas:

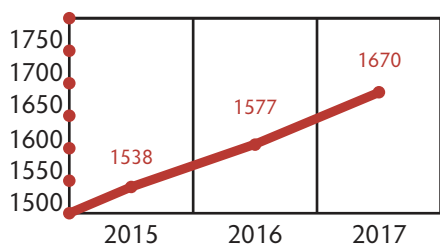
- ◆ bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka – 61% bylų (2016 m. – 67%);
- ◆ atidėtas teismo sprendimo priėmimas ir paskelbimas – 44 % bylų (2016 m. – 29 %);
- ◆ pateiktas patikslintas arba pakeistas skundas (prašymas) – 33 % bylų (2016 m. – 36 %);
- ◆ papildomų įrodymų rinkimas – 33 %* bylų.

Procesinės spartesnio bylų nagrinėjimo priemonės teismuose:

- ◆ Civilinėse bylose siunčiami paklausimai kompetentingoms valstybės institucijoms (pvz., ikiteisminio tyrimo), ekspertizės įstaigoms dėl reikiamų veiksmų atlikimo eigos ir rezultatų, taip pat vykdomi periodiniai patikrinimai, ar sustabdytose bylose neišnyko jų sustabdymo pagrindai.
- ◆ Baudžiamosiose bylose skelbiama kaltinamojo paieška, skiriamos baudos už neatvykimą į teismo posėdį be pateisinamos priežasties, paskiriamas atvesdinimas, siunčiami paklausimai kompetentingoms Lietuvos ir užsienio valstybių institucijoms, ekspertizės įstaigoms, būsimų teismo posėdžių datos nustatomos suderinus su proceso dalyviais, kreipiamasi dėl Europos arešto orderio išdavimo, bylos sujungiamos į vieną ar, atvirkščiai, išskiriamos į kelias ir kt.

* 2016 m. duomenų nėra

Civilinės bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

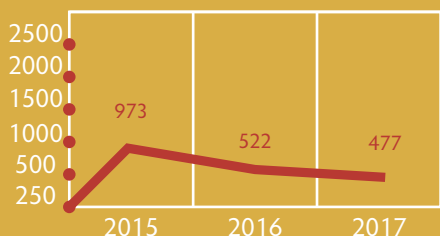

Civilinės bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas 2017 m. užsitęsė ilgiau kaip metus, – 1670 (2016 m. - 1577, 2015 m. – 1538). 2017 m., palyginti su 2016 m., tokių civilinių bylų skaičius nežymiai padidėjo (6 %).

Toks bylų skaičiaus padidėjimas rodo, kad bylos kasmet sudėtingėja, didėja jų apimtis, jos yra kompleksiškesnės ir sudėtingesnės pagal reikalavimų skaičių.

Baudžiamosios bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

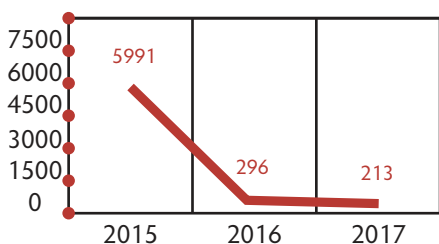
Palyginti su 2016 m., baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius sumažėjo (9 %), o, lyginant su 2015 m., sumažėjo daugiau nei 2 kartus.

Administracinių nusižengimų bylos apylinkių teismuose, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau kaip metus :

Administracinės bylos apygardų administraciniuose teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus:

Lyginant su 2016 m., administracinių bylų, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau nei metus apygardų administraciniuose teismuose, skaičius sumažėjo 27 %.

Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus:

- ◆ civilinės bylos pirmosios instancijos apylinkių ir apygardų teismuose – 276 (2016 m. – 340, 2015 m. – 427);
- ◆ baudžiamųjų bylų pirmosios instancijos apylinkių ir apygardų teismuose – 90 (2016 m. – 93, 2015 m. – 104);
- ◆ administracinių bylų apygardų administraciniuose teismuose – 10 (2016 m. – 10, 2015 m. – 15).

Lyginant su 2016 m., teismuose bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičius sumažėjo 15 %.

2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui

Matyti bendros 2017 m. nutrauktų bylų skaičiaus suėjus senaties terminui mažėjimo tendencijos – pirmosios instancijos apylinkių teismuose pernai nutraukta 19 bylų (2016 m. – 17, 2015 m. – 30), o apygardų teismuose sumažėjo – nutrauktos 4 bylos (2016 m. – 7, 2015 m. – 13).

Iš viso 2017 m. nutrauktos 23 baudžiamosios bylos (2016 m. – 24, 2015 m. – 43). Pastaraisiais metais baudžiamųjų bylų, kurios nutrauktos suėjus senaties terminui, skaičius mažėjo, o lyginant su 2016 m. sumažėjo 4 %. Didžiausią tam įtaką turėjo priemonės, kurių teismai ėmėsi, siekdami spartesnio baudžiamųjų bylų nagrinėjimo teismuose bei teisėjų efektyvus teismo proceso valdymas.

BYLOS, NUTRAUKTOS SUĖJUS SENATIES TERMINUI:

- ◆ Kauno apylinkės teisme – 5 bylos (2016 m. – 8, 2015 m. – 7 bylos);
- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teisme – 4 bylos (2016 m. – 3, 2015 m. – 5 bylos);
- ◆ Panevėžio apylinkės teisme – 3 bylos*;
- ◆ Vilniaus apygardos teisme – 2 bylos (2016 m. – 3, 2015 m. – 4 bylos);
- ◆ kituose teismuose – 9 bylos (2016 m. – 10, 2015 m. – 27).

*Ankstesnių metų duomenų nėra.

DAŽNIAUSIAI BYLOS NUTRAUKTOS SUĖJUS SENATIES TERMINUI DĖL:

- ◆ sukčiavimo (8 bylos);
- ◆ dokumentų suklastojimo ar disponavimo suklastotu dokumentu (5 bylos);
- ◆ vagystės ir piktnaudžiavimo (po 3 bylas).

2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) 2017 m. gavo 401 peticiją prieš Lietuvą (2016 m. – 405, 2015 m. – 376), 451 peticija buvo atmesta kaip nepriimtina arba išbraukta iš bylų sąrašo (2016 m. – 453, 2015 m. – 278; 2014 m. – 356).

2000 – 2017 m. bylose prieš Lietuvą EŽTT priėmė 162 sprendimus dėl bylos esmės (iš jų 117 sprendimų nustatytas bent vienas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) pažeidimas, 32 – nenustatyta pažeidimų, 13 – kiti sprendimai ir peticijos išbrauktos iš bylų sąrašo ar pasiekti taikūs susitarimai).

2017 m. EŽTT priėmė 33 sprendimus (2016 m. – 22, 2015 m. – 21) dėl bylų prieš Lietuvą esmės ir iš jų vienoje nustatytas Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimas.

2017 m., kaip ir keletą pastarųjų metų, bylose prieš Lietuvą EŽTT nebuvo konstatuota nė vieno Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimo, susijusio su pernelyg ilgu bylų nagrinėjimu.

Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta asmenų teisė į teisingą bylos nagrinėjimą ir nustatyta, kad „kai yra sprendžiamas tam tikro asmens civilinio pobūdžio teisių ir pareigų ar jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą per įmanomai trumpiausią laiką viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir bešališkas teismas. Teismo sprendimas paskelbiamas viešai, tačiau demokratinėje visuomenėje moralės, viešos tvarkos ar valstybės saugumo interesais spaudos atstovams ar visuomenei gali būti neleidžiama dalyvauti per visą procesą ar jo dalį, kai tai reikalinga dėl nepilnamečių ar bylos šalių privataus gyvenimo apsaugos, arba tiek, kiek, teismo nuomone, yra būtina dėl ypatingų aplinkybių, dėl kurių viešumas pakenktų teisingumo interesams.“

2017 m. (taip pat 2016 m., 2015 m. ir 2014 m.) bylose prieš Lietuvą EŽTT nebuvo konstatuota nė vieno Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimo, susijusio su pernelyg ilgu bylų nagrinėjimu.

2017 m. EŽTT pažeidimų taip pat nenustatė šiose bylose:

Byloje Bauras prieš Lietuvą (Nr. 56795/13, 2017-10-31) nenustatytas Konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pažeidimas nacionaliniam teismui tariamai pasisakius dėl pareiškėjo kitoje byloje, kurioje priimti sprendimai neužkirto kelio teisingam pareiškėjo baudžiamosios bylos nagrinėjimui.

*Parengta pagal 2017 metų Europos Žmogaus Teisių Teismo paskelbtą statistinę informaciją ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Europos Žmogaus Teisių Teisme skelbiamą informaciją.

Byloje Paulikas prieš Lietuvą (Nr. 57435/09, 2017-01-24) nenustatyti Konvencijos 6 straipsnio 1 ir 2 dalių pažeidimai, nes nacionaliniai teismai, nagrinėję baudžiamąją bylą, kurioje pareiškėjas buvo kaltinamasis, nepaisant žiniasklaidoje aštriai aprašomos pareiškėjo situacijos, visapusiškai išnagrinėjo bylą ir nėra duomenų, kad teismai buvo paveikti publikacijų arba klausimas dėl Konvencijos 6 straipsnio buvo nenagrinėtas.

2.7. Elektroninės bylos

2017 m. Lietuvos Respublikos teismai iš viso išnagrinėjo:

2017 m.	157 688
2016 m.	149 197
2015 m.	116 309

Išnagrinėta elektroninių administracinių bylų:

2017 m.	2 952
2016 m.	4 074
2015 m.	3 358

Išnagrinėta elektroninių civilinių bylų:

2017 m.	154 736
2016 m.	145 123
2015 m.	112 951

2017 m. beveik 70 % visų teismuose išnagrinėtų civilinių ir administracinių bylų – elektroninės.

2016 m. buvo pastebėta, kad, nepaisant teisės aktų pakeitimų ir atliktų Lietuvos teismų informacinės sistemos ir Administracinių teisės pažeidimų registro (šiuo metu – Administracinių nusižengimų registras) sąsajos sukūrimo darbų, 2016 m. Lietuvos teismuose nebuvo nė vienos elektroninės administracinių teisės pažeidimų bylos, nes suinteresuotos institucijos į teismus kreipėsi pateikdamos tik popierinės formos dokumentus. 2017 m. situacija iš esmės pasikeitė – 2017 m. Lietuvos teismuose buvo išnagrinėtos 22 administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylos, kurių pagrindas buvo e. dokumentas, ir 90 prašymų administracinių teisės pažeidimų / administracinių nusižengimų bylų vykdymo procese.

Pastebima tendencija, kad kasmet išnagrinėtų elektroninių bylų skaičius reikšmingai didėja, ir tai leidžia daryti išvadą, kad tiek Lietuvos Respublikos teismai, tiek asmenys aktyviai priima skaitmenizacijos naujoves bei aktyviai naudojami jų teikiama nauda.

Kaip ir ankstesniais metais, didžiausią elektroninių bylų dalį 2017 m. sudarė civilinės bylos – 154736. Elektroninių administracinių bylų buvo kur kas mažiau – 2952. Šį skirtumą lėmė sumažėjęs gaunamų administracinių bylų skaičius.

Svarbu pastebėti, kad kasmet stabiliai didėja elektroninių administracinių bylų dalis (2017 m. – 17,31 %, 2016 m. – 15,83 %, 2015 m. – 15,69 %). Tuo tarpu elektroninių administracinių bylų I instancija dalis 2017 m., kaip ir ankstesniais metais, nežymiai sumažėjo (2017 m. – 15,51 %, 2016 m. – 15,72 %, 2015 m. – 16,36 %).

2017 m. elektroninių civilinių bylų dalis, lyginant su ankstesniais metais, ir toliau augo ir pernai siekė 73,59 % (2016 m. – 65,59 %, 2015 m. – 50,35 %).

Elektroninių civilinių bylų skaičius 2017 m. – 154 736 (2016 m. – 145 123, 2015 m. – 112 951), išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų skaičius 2017 m. – 55519 (2016 m. – 76 136).

2017 m. apytiksliai 3 iš 4 (75 %) bendrosios kompetencijos teismuose nagrinėtų civilinių bylų ir 1 iš 6 administraciniuose teismuose nagrinėtų administracinių bylų buvo tvarkomos elektronine forma.

Akivaizdus augimas pastebimas Lietuvos Aukščiausiajame Teisme – čia kasacine tvarka nagrinėjamų elektroninių civilinių bylų skaičius 2017 m. išaugo beveik dvigubai ir siekė 46,31 % (2016 m. – 25,64 %, 2015 m. – 5,19 %). Absoliutus išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius 2017 m. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme siekė 226 (2016 m. – 141, 2015 m. – 36), o išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų skaičius 2017 m. siekė 262.

DAUGIAUSIA ELEKTRONINIŲ CIVILINIŲ BYLŲ PIRMAJA INSTANCIJA IŠNAGRINĖTA DĖL:

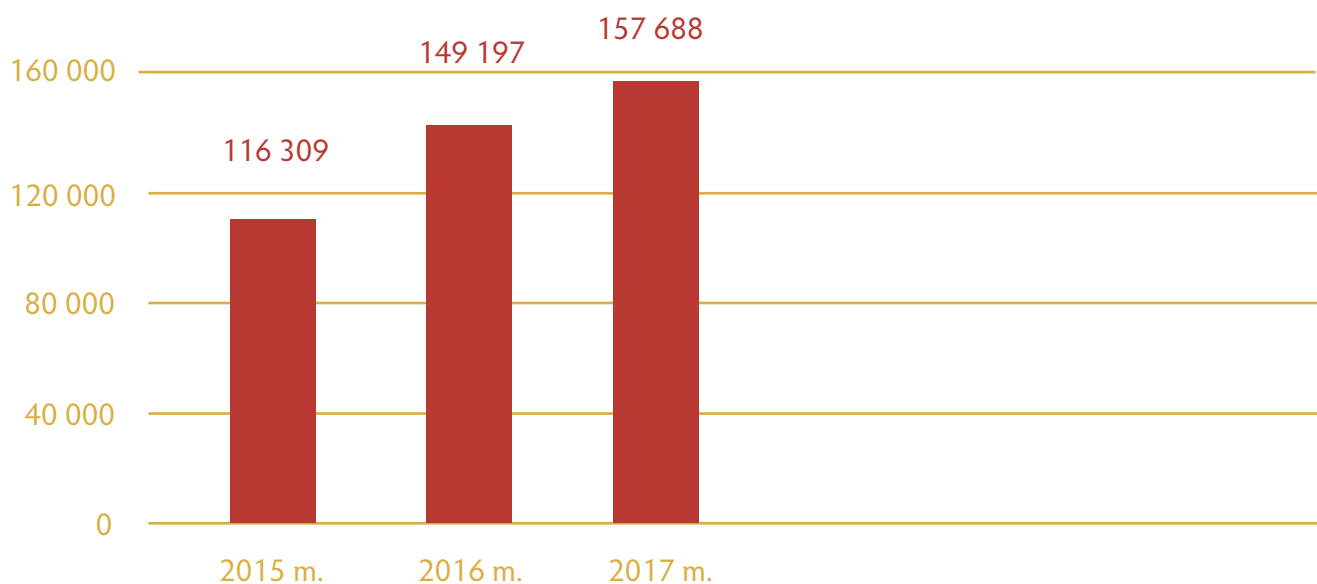
- ◆ teismo įsakymo išdavimo (dėl delspinigių, skundų, palūkanų priteisimo ir kt.) – 46 %;
- ◆ ginčo teisenos (dėl skolos priteisimo, žalos atlyginimo ir kt.) – 32 %.

Sparčiausiai pastaraisiais metais augo elektroninių bylų vykdymo procese dalis (2017 m. – 9,71 %, 2016 m. – 8,92 %, 2015 m. – 3,14 %) ir ypatingosios teisenos bylų dalis (2017 m. – 4,51 %, 2016 m. – 2,79 %, 2015 m. – 2,18 %).

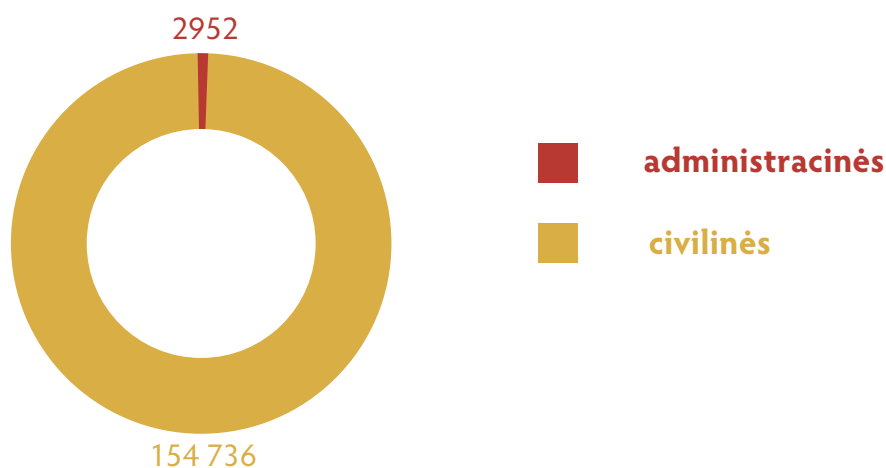
Sparčiai augančios elektroninių bylų santykinės dalies tendencijos matyti ir aukštesnės instancijos teismuose. Apeliacine tvarka bendrosios kompetencijos teismuose išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalis, lyginant su ankstesniais metais, išaugo nuo 35,72 % 2016 m. iki **49,17 %** 2017 m., o atskaitos tašku laikant 2015 m. (20,89 %) šis didėjimas laikytinas dar reikšmingesniu. Atitinkamai ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine tvarka išnagrinėtų elektroninių administracinių bylų dalis nuosekliai didėjo ir lyginant su ankstesniais metais išaugo nuo 12,51 % 2015 m. ir 16,39 % 2016 m. iki 23,52 % 2017 m.

Statistiniai duomenys rodo, kad procesinių dokumentų teikimas teismui elektronine forma tarp proceso dalyvių bei naudojimas kitomis portalo e.teismas.lt paslaugomis ir toliau populiarėja. Elektroninių ryšių priemonėmis vis labiau pasitikima ir kreipiantis į teismą dėl sudėtingesnių ginčų sprendimo.

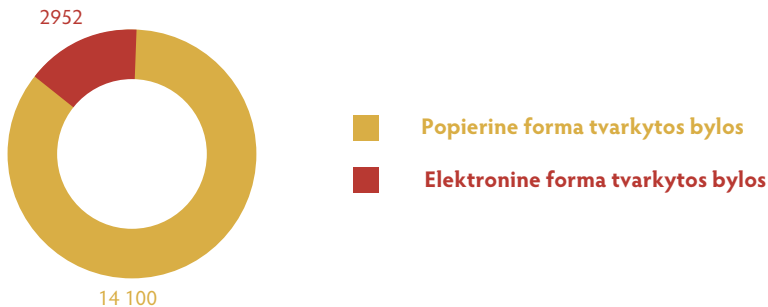
Išnagrinėtų elektroninių bylų dinamika 2015 m. – 2017 m.

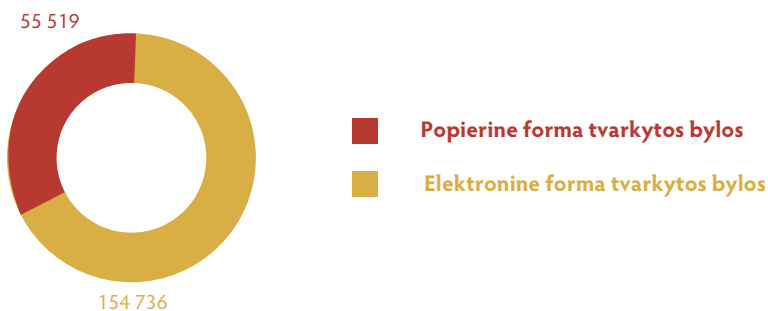
2017 m. elektroninės bylos

2017 m. išnagrinėtų administracinių bylų tvarkymo forma

2017 m. išnagrinėtų civilinių bylų tvarkymo forma

2016 m. buvo manoma, kad aukštesnės instancijos teismuose didės elektronine forma tvarkomų bylų skaičius dėl galiojančių nuostatų, kad aukštesnės instancijos teismuose bylos tvarkymo forma (popierinė ar elektroninė) parenkama pagal I instancijos teismo tvarkytos bylos formą. Ši prognozė pasitvirtino ir 2017 m. apeliacine tvarka bendrosios kompetencijos teismuose beveik pusė išnagrinėtų civilinių bylų (49,17 %) tvarkytos elektronine forma, 2017 m. kasacine tvarka Lietuvos Aukščiausiajame Teisme išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalis per metus išaugo beveik dvigubai – nuo 25,64 % iki 46,31 %. Taip pat, atsižvelgiant į didėjantį I instancija išnagrinėtų elektroniniu būdu tvarkomų bylų skaičių, tikėtina, kad aukštesnės instancijos teismų išnagrinėtų elektroninių bylų procentinė dalis nuosekliai didės ir toliau.

2017 m. I instancija išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalis siekia 75,32 % (2016 m. – 67,83 %, 2015 m. – 52,56 %). Laikytina, kad šį pozityvų pokytį lemia modernėjantys teismai bei aktyvi informacinės visuomenės plėtra.

Elektronine forma tvarkytų bylų dalis teismuose 2015 – 2017 m.

DAUGIAU INFORMACIJOS II PRIEDE.

3. Teisminė mediacija

2017 m. laikytini intensyvios teisminės mediacijos plėtros Lietuvoje metais – didėjo ne tik visuomenės susidomėjimas teismine mediacija, kurios paskirtis – padėti šalims civilinėse bylose išspręsti ginčą taikiai tarpininkaujant vienam ar keliems mediatoriams (tarpininkams), bet ir realus šio alternatyvaus ginčų sprendimų būdo taikymas. Laikytina, kad teisminės mediacijos plėtra sietina su siekiu pasinaudoti jos teikiamais privalumais – užtikrinti konstruktyvų ginčo šalių dialogą ir derybų pažangą, siekiant kuo greičiau mažiausiomis sąnaudomis ir laisvu šalių apsisprendimu išspręsti teismui perduotą ginčą ir išsaugoti santykių tarp ginčo šalių tęstinumą bei informacijos konfidencialumą.

Ryškiai padidėjo ne tik teisminei mediacijai perduodamų ginčų skaičius, bet ir daugėjo taikių susitarimų skaičius. Teisminei mediacijai perduodama vis daugiau su šeimos teisiniais santykiais ir su prievolių teisiniais santykiais susijusių ginčų ir reikšminga jų dalis išsprendžiami taikiai, taip pat daugėjo teisminės mediacijos atvejų iš kitų teisinių santykių kylančiuose ginčiuose.

2017 m. 111 % padaugėjo inicijuojamų teisminės mediacijos procesų civilinėse bylose, 102 % išaugo po teisminės mediacijos pasirašytų taikos sutarčių skaičius.

Pernai teisminei mediacijai perduota 72 % daugiau civilinių bylų nei 2016 m.

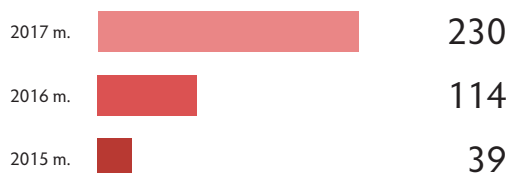
Perduota civilinių bylų:

2017 m.		540
2016 m.		313
2015 m.		123

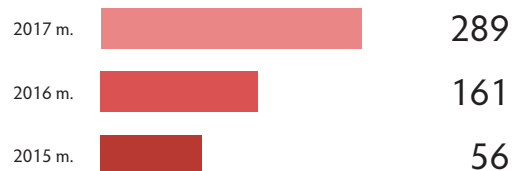
Beveik pusėje vykusių teisminės mediacijos procesų buvo pasirašytos taikos sutartys, kuriose šalys susitarė dėl taikaus ginčo išsprendimo. Atsižvelgiant į tai, laikytina, kad ginčo šalys, kurios pasinaudoja galimybe teismui perduotą ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu, gali pagrįstai tikėtis, kad pavyks susitarti taikiai bei civilinis ginčas bus išspręstas kur kas greičiau, bus patirta mažiau ginčo sprendimo išlaidų, tarp šalių pavyks atkurti ne tik teisinę, bet ir socialinę taiką.

Inicijuotų teisminės mediacijos procesų civilinėse bylose rezultatai:

Pasirašytos taikos sutartys:

Nutraukta teisminės mediacijos procesų:

Teisminės mediacijos procesų nutraukimo priežastys:

- ◆ ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso – 195 (2016 m. – 110, 2015 m. – 36);
- ◆ pasibaigus teisminės mediacijos terminui – 17 (2016 m. – 10, 2015 m. – 8);
- ◆ teismo mediatoriumi nutraukus teisminės mediacijos procesą – 72 (2016 m. – 40, 2015 m. – 12);
- ◆ teismo mediatoriumi nusišalinus nuo ginčo nagrinėjimo – 2 (2016 m. – 1, 2015 m. – 1);
- ◆ nenurodyta – 3.

- ◆ Pabaigta teisminės mediacijos procesų – 519.
- ◆ Nebaigtų nagrinėti teisminės mediacijos bylų likutis – 200.

Teisminei mediacijai perduota civilinių bylų:

Teisminės mediacijos bylų kategorijos	Bylų skaičius		
	2015	2016	2017
Bylos dėl šeimos teisinių santykių	70	172	333
Su prievolių teise susijusios bylos	31	97	236
Bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių	18	37	88
Kita	4	25	40

Teisminės mediacijos komisija:

2017 m. surengė 6 posėdžius.

Posėdžių metu komisija priėmė sprendimus dėl:

- ◆ teismo mediatoriaus statuso suteikimo asmenims, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą;
- ◆ teismo mediatoriaus statuso panaikinimo;
- ◆ apibendrino teisminės mediacijos taikymo praktiką teismuose.

2017 m. pabaigoje teismo mediatoriaus statusą buvo įgiję 366 asmenys (2016 m. – 269, 2015 m. – 129), iš jų:

- ◆ 71 teisėjas,
- ◆ 48 teisėjų padėjėjai,
- ◆ 70 advokatų,
- ◆ 23 advokatų padėjėjai,
- ◆ 154 psichologai, notarai, vaiko teisių apsaugos specialistai ir kt.

2017 m. išryškėjo itin aktyviai teisminę mediaciją vykstantys teismo mediatoriai. Didžioji jų dalis – teisėjai, kurie turi įgiję teismo **mediatoriaus statusą**.

Daugiausia teisminių mediacijų vykdę teismo mediatoriai:

Artūras Driukas (Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas), Giedrė Jakštienė, Diana Jasaitienė, Jurgita Sujetienė (Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėjos), Danutė Žvinklytė (Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmų teisėja). Šie teismo mediatoriai padėjo šalims susitarti taikiai bei pasirašyti taikos sutartis.

2017 m. šiek tiek mažėjo asmenų, besikreipiančių dėl teismo mediatoriaus statuso įgijimo, skaičius. 2017 m. teismo mediatoriaus statusas suteiktas 97 asmenims (2016 m. – 153, 2015 m. – 129), statusas nepanaikintas nė vienam asmeniui (2016 m. panaikintas 14 asmenų, 2015 m. – 1).

2017 m. Klaipėdos miesto apylinkės teisme ir Kauno apygardos teisme vyko 2 regioniniai teismo mediatorių susitikimai. Jų metu atitinkamuose regionuose dirbantys teismo mediatoriai ir teisėjai diskutavo aktualiais mediacijos proceso organizavimo klausimais, aptarė teisinio reglamentavimo mediacijos srityje naujoves ir kt.

2017 m. Lietuvos Respublikos teismams pateikti detalūs paaiškinimai dėl teisminės mediacijos kortelių Lietuvos teismų informacinės sistemos (LITEKO) pildymo tvarkos, siekiant apibrėžti svarbiausius duomenis, kurių tinkamas užpildymas pašalintų dažniausiai pasitaikančius netikslumus LITEKO civilinių bylų kortelėse (įskaitant teisminės mediacijos proceso korteles).

4. Teismų savivalda ir komisijos

4.1. Teisėjų taryba

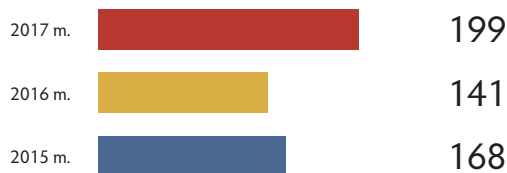
2017 m. darbą tęsė 2016 m. lapkričio 11 d. Visuotiniame teisėjų susirinkime ketverių metų kadencijai išrinkta naujos sudėties Teisėjų taryba, kurią sudaro 23 nariai, iš jų 11 užima vadovaujamas pareigas (teismų pirmininkai ir teismų pirmininkų pavaduotojai).

Surengti Teisėjų tarybos posėdžiai:

Priimti Teisėjų tarybos nutarimai:

Iš viso priimta nutarimų

Priimta su teisėjų karjera susijusių nutarimų*

* Jskaičiuoti nutarimai dėl patarimo Respublikos Prezidentei dėl teisėjų skyrimo, paauskštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, atleidimo savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą, išrinkus j kitas pareigas ir savo noru baigiant eiti pareigas.

Teisėjų taryba veiklą vykdė vadovaudamasi 2017 m. sausio mėn. pasitvirtintomis 2017–2020 m. strateginėmis veiklos kryptimis. Teisėjų tarybos veikla, vadovaujantis strateginiu planu, buvo organizuojama pirmą kartą. Pagrindinės strateginės veiklos kryptys:

- ◆ Teismų administravimo, žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymo tobulinimas
- ◆ Informacinių technologijų taikymo plėtra Lietuvos teismuose
- ◆ Fizinio ir psichologinio saugumo Lietuvos teismuose stiprinimas
- ◆ Teisėjų nepriklausomumo ir Teisėjų tarybos kaip teisėjų nepriklausomumo garanto autoriteto stiprinimas
- ◆ Teismų išorinės ir vidinės komunikacijos, teisinio švietimo stiprinimas
- ◆ Teismo proceso ir sprendimų kokybės gerinimas, operatyvumo didinimas
- ◆ Teismų infrastruktūros gerinimas

2017 m. Teisėjų taryba daug dėmesio skyrė teismų administravimo kokybei ir teismų veiklos gerinimo klausimams:

- ◆ Siekiant tobulinti teismų administracinės veiklos priežiūros procesus ir optimizuoti patikrinimų procedūras, patvirtinti Administravimo teismuose nuostatų pakeitimai.
- ◆ Atlikta teismų apklausa dėl Teismų administravimo veiksmų registro tobulinimo ir pritaikymo patogiam naudojimui.
- ◆ Siekiant mažinti administracinę naštą teismų pirmininkams rengiant teismo vidaus dokumentus, patvirtintas Pavyzdinis teismų vidaus norminių aktų sąrašas.
- ◆ 2017 m. pavasarį kreiptasi į Vyriausybę ir Finansų ministeriją, kad Teisėjų taryba ir Nacionalinės teismų administracijos (toliau tekste – NTA) atstovai būtų pakviesti 2018 m. į teismų sistemos finansavimo klausimų aptarimą Vyriausybėje ir kad tai taptų kasmetine praktika, įtvirtinta teisės aktuose.
- ◆ Nutarta centralizuotai spręsti darbo su įslaptinta informacija organizavimo teismuose klausimus. Protoliniu nutarimu nuspręsta išanalizuoti, įvertinti ir parengti teismų vidaus norminių aktų, susijusių su įslaptintos informacijos apsauga, pavyzdines nuostatas.
- ◆ Patvirtinta Teisėjų specializacijos tam tikrų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo tvarkos aprašo nauja redakcija – nustatytas nuo 1 iki 5 metų terminas visoms teisėjų specializacijoms, paliekant teismo pirmininkui diskrecijos teisę spręsti dėl konkrečios termino trukmės. Taip pat pakeistas pavyzdinis teisėjų specializacijų sąrašas, siekiant užtikrinti bylų skirstymo skaidrumo ir atsitiktinumo principus: panaikinta galimybė nustatyti specializaciją vienam teismo teisėjui (išskyrus ikiteisminio tyrimo teisėją).

- ◆ Siekiant padėti teismams užtikrinti balansą tarp informacijos konfidencialumo ir visuomenės intereso rinkti, gauti informaciją apie teismo veiklą naudojant vaizdo fiksavimo įrangą, patvirtintos Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairės, kuriose nustatyta vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo šiose patalpose bendroji tvarka ir asmenų, atsakingų už šios tvarkos užtikrinimą, teisės ir pareigos.
- ◆ Atsižvelgiant į teismuose kylančius sunkumus, susijusius su teismo posėdžių sekretorių trūkumu, jų darbo krūviu, atlyginimu už darbą ir kt., parengtos rekomendacijos dėl teismo posėdžių sekretorių skatinimo, motyvavimo ir darbo krūvio paskirstymo galimybių.

Atstovauta teismų interesams:

- ◆ Teisėjų tarybos raštu Teisingumo ministerijai buvo pateikta apibendrinta iš teismų gauta informacija apie neveiksnumo instituto taikymo praktiką, šioje srityje 2016 m. kilusias problemas bei siūlymai dėl teisinio reguliavimo tobulinimo.
- ◆ Dalyvauta susitikimuose su Vidaus reikalų ministerijos ir Generalinės prokuratūros atstovais sprendžiant Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos (IBPS) tobulinimo, plėtros ir naujo funkcionalumo pritaikymo, siekiant sumažinti administracinę naštą teismams ir užtikrinti teismų praktikos vienodumą, galimybes.
- ◆ 2017 m. birželio 30 d. įvyko pirmasis oficialus Teisėjų tarybos ir NTA vadovų pasitarimas dėl biudžeto pas Ministrą Pirmininką, dalyvaujant Vyriausybės ir Finansų ministerijos atstovams. Pažymėtina, kad 2018 metais teismams buvo skirtas 7,8 proc. didesnis biudžetas, lyginant su 2017 metais, t. y. 5 368 tūkst. eurų, iš jų 3895 tūkst. eurų darbo užmokesčiui. Iš jų ženkli dalis asignavimų – 1642 tūkst. eurų – buvo skirta įsiskolinimams, susidariusiems 2017 m. pabaigoje, dengti.
- ◆ Parengtas Teismų įstatymo pakeitimo projektas, kuriame siūlomi pakeitimai yra susiję su nuostatomis, susijusiomis dėl: **teisėjų darbo laiko, atrankos, karjeros, teismų savivaldos (jos skaičiumi), atstovavimo principais ir kt.**

Patvirtintas naujas Teisėjų tarybos darbo reglamentas:

Reglamente aiškiau nustatyti svarbiausi Tarybos posėdžio eigos ir klausimų svarstymo aspektai:

- ◆ numatytas išankstinis klausimo apsvaistymas nuolatiniuose Tarybos komitetuose;
- ◆ aptarti klausimo svarstymo atidėjimo atvejai;
- ◆ detalizuotos Tarybos posėdžio eigos fiksavimo, posėdžio viešumo taisyklės, nustatomi neviešo posėdžio ar jo dalies skelbimo kriterijai, šio sprendimo užfiksavimas ir kt.

Prisidėta prie teisėkūros procesų:

Teisėjų taryba aktyviai dalyvavo teisės aktų, susijusių su teisingumo vykdymu, tobulinimo procese:

- ◆ Teiktos pastabos ir pasiūlymai dėl Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo pakeitimų, jame siūlomų teisinio reguliavimo priemonių ir jų įgyvendinimo pasekmių.
- ◆ Pateikta nuomonė dėl teisės aktų projektų bei siūlomų teisinio reguliavimo priemonių ir jų įgyvendinimo pasekmių, siekiant nuosprendžio, kuriuo paskirta bauda, pateikimo vykdyti tvarkos ir baudos bausmės išieškojimo proceso efektyvinimo.
- ◆ Teiktos pastabos dėl teisėkūros iniciatyvų bei parengtų teisės aktų projektų, kuriais siūlyta keisti bei plėsti tam tikrų viešojo intereso gynimo subjektų kompetenciją, taip pat griežtinti atsakomybę dėl nepagrįsto darbo (tarnybinių) ginčų nagrinėjimo vengimo. Išreikšta nuomonė, kad galiojantis teisinis reguliavimas yra pagrįstas ir pakankamas, siekiant tinkamai užtikrinti viešojo intereso bei darbuotojų (tarnautojų) teisių ir interesų gynybą.
- ◆ Įvertinti Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucijos dėl naujų kovos su alkoholizmu priemonių ir efektyvios pagalbos sergantiems alkoholizmu pasiūlymai bei pateikti alternatyvūs pasiūlymų variantai. Dalyvauta mediacijos instituto plėtros ir tobulinimo teisėkūros priemonėmis procesuose, siekiant užtikrinti šio alternatyvaus ginčų sprendimo būdo kokybę ir patrauklumą ginčo šalims, mažinti teismų darbo krūvį ir kelti taikaus ginčų sprendimo kultūrą visuomenėje.

4.2. Teisėjų garbės teismas

2017 m. patvirtina nauja Teisėjų garbės teismo (TGT) sudėtis.

Jo nariais tapo 6 teisėjai:

- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja **Audronė Kartanienė** (TGT pirmininkė);
- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo teisėja **Laima Garnelienė**;
- ◆ Lietuvos apeliacinio teismo teisėja **Regina Pocienė**;
- ◆ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas **Dainius Raižys**;
- ◆ Šiaulių apygardos teismo teisėjas **Gražvydas Poškus**;
- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėja **Jolanta Vėgelienė**.

TGT nariais patvirtinti 4 visuomenės atstovai:

- ◆ Lietuvos radijo ir televizijos žurnalistė, laidų vedėja **Rita Miliūtė**;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto profesorius (emeritas), buvęs Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas ir šio teismo pirmininkas **Juozas Žilys**;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Teisės katedros vedėja profesorė **Birutė Pranevičienė**;
- ◆ Vytauto Didžiojo universiteto mokslo prorektorė, Teisės fakulteto Privatinių teisės katedros profesorė **Julija Kiršienė**.

2017 m. 2 nagrinėtose bylose visuomenės atstovai buvo paskirti pranešėjais. Toks visuomenės atstovų įtraukimas į TGT sudėtį vertintinas kaip pozityvus reiškinys, suteikiantis galimybę į nagrinėjamas problemas pažvelgti ne tik teisėjo profesionalo, bet ir stebėtojo iš šalies akimis.

TGT gautos ir išnagrinėtos bylos

2017 m. išnagrinėjęs drausmės bylas TGT priėmė tokius sprendimus:

- ◆ 1 drausmės byla nutraukta;
- ◆ 1 drausmės byloje apsiribota drausmės bylos svarstymu;
- ◆ 1 drausmės byloje dalis drausmės bylos nutraukta, kitoje dalyje paskirta drausminė nuobauda – griežtas papeikimas;
- ◆ 1 drausmės byloje pasiūlyta Lietuvos Respublikos Prezidentui atleisti teisėją iš pareigų.

4.3. Teisėjų etikos ir drausmės komisija

2017 m. gauti ir priimti nagrinėti skundai dėl galimų teisėjų etikos pažeidimų

Gauti skundai:

2017 m.		254
2016 m.		218
2015 m.		263

Priimti nagrinėti skundai:

2017 m.		30
2016 m.		52
2015 m.		56

2017 m. Teisėjų etikos ir drausmės komisija (TEDK) gavo 254 skundus, prašymus ir teikimus, iš kurių 224 (88 proc.) buvo nepagrįsti – juos nagrinėti atsisakyta (nepagrįsti skundai, susiję su proceso dalyvių nepasitenkinimu priimtu teismo sprendimu, bet ne su teisėjų etika).

2017 m. gautų skundų teikimų skaičius, palyginus su 2016 m., nežymiai išaugo, tačiau atsisakytų nagrinėti skundų skaičius padidėjo 14 proc. Atsisakytų nagrinėti skundų skaičius rodo, kad dauguma skundų teikiami nepagrįstai. Dažniausiai žmonių skundai yra nemotyvuoti, ne pagal TEDK kompetenciją (pvz., dėl bylos konteksto).

Paminėtina, kad Teisėjų etikos kodekso laikymosi priežiūra tampa vis svarbesnė teismų pirmininkų administracinė veikla – pernai TEDK posėdžiuose nagrinėjo 4 teikimus, kuriuose spręsti drausmės bylą iškelimo klausimą teisėjams prašė teismų pirmininkai, dar 3 teikimus numatoma nagrinėti 2018 m.

4.4. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija

Patvirtinta naujos sudėties Pretendentų į teisėjus egzamino komisija:

Šios komisijos nariai:

- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Baudžiamosios teisės ir proceso instituto profesorė dr. **Rima Ažubalytė (komisijos pirmininkė)**;
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros lektorius **Andžej Maciejewski**;
- ◆ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas **Laimutis Alechnavičius**;
- ◆ Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės instituto docentė dr. **Salvija Kavalnė**;
- ◆ Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja **Egidija Puzinskaitė**;
- ◆ Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Viešosios teisės katedros docentė dr. **Giedrė Lastauskienė**;
- ◆ Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakulteto dekanas profesorius dr. **Tomas Berkmanas**.

2017 m. įvyko 5 pretendentų į teisėjus egzaminai, kuriuose dalyvavo 93 asmenys, norintys laikyti egzaminą (atvyko 74 asmenys, egzaminą išlaikė 22, t. y. 30 proc. egzaminą laikusių asmenų).

Egzaminų skaičius:

2017 m.		5
2016 m.		6
2015 m.		7

Išlaikiusiųjų skaičius:

2017 m.		22
2016 m.		23
2015 m.		36

2016 m. į egzaminą buvo kviešti 88 asmenys, norintys laikyti egzaminą (atvyko 80 asmenų, egzaminą išlaikė 23, t. y. 29 proc. egzaminą laikusių asmenų), 2015 m. pakviesti 103 asmenys, norintys laikyti egzaminą (atvyko 92 asmenys, egzaminą išlaikė 36, t. y. 39 proc. laikusių egzaminą asmenų).

Atsižvelgiant į tai, kad 2017 metais gautų prašymų leisti laikyti pretendentų į teisėjus egzaminą skaičius mažesnis (26) nei ankstesniais metais (2016 m. – 48, 2015 m. – 33, 2014 m. – 26), todėl ir pretendentų į teisėjus egzaminą laikė mažiau kandidatų nei anksčiau.

Taip pat pastebėtina, kad, lyginant su ankstesniais metais, 2017 metais laikyti pretendentų į teisėjus egzaminą atvyko mažiausias asmenų skaičius (daugiausiai – 2015 m.), taip pat, lyginant su ankstesniais metais, egzaminą išlaikė mažiausias asmenų skaičius (2017 m. – 22, 2016 m. – 23, 2015 m. – 36).

2017 m. egzaminą laikiusių asmenų skaičius:

Egzaminą laikė:

Moterys:

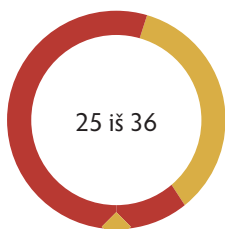

Vyrai:

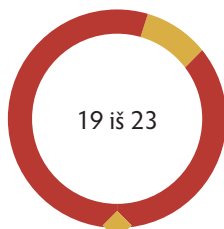
2017 m. iš pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikiusių 22 asmenų, kaip ir 2016 m., nebuvo nė vieno puikų žinių įvertinimą gavusio kandidato. 9 balais įvertintos 4 asmenų žinios, 8 balais – 9 asmenų žinios, 7 balų įvertinimą gavusiųjų skaičius išlieka toks pats, kaip ir 2016 metais – 9 asmenys. Neišlaikiusiu egzaminą laikomas asmuo, iš bent vienos užduoties surinkęs mažiau kaip 7 balus.

Pagal einamas pareigas daugiausia, kaip ir 2016 bei 2015 m., pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikę asmenys dirbo teisėjų padėjėjais:

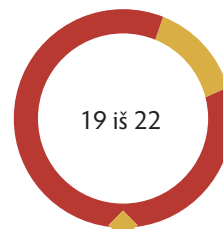
2015 m.

Pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikę asmenys dirbo teisėjų padėjėjais - 25 asmenų iš 36 išlaikiusiųjų

2016 m.

Pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikę asmenys dirbo teisėjų padėjėjais - 19 asmenų iš 23 išlaikiusiųjų

2017 m.

Pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikę asmenys dirbo teisėjų padėjėjais - 19 asmenų iš 22 išlaikiusiųjų

Iš viso 2017 metais pretendentų į teisėjus egzaminą laikė:

- ◆ 18 teisėjų padėjėjų;
- ◆ 1 teismo pirmininko patarėjas;
- ◆ 1 skyriaus vedėjas;
- ◆ 1 ministerijos vyr. specialistas;
- ◆ 1 šiuo metu nedirbantis teisininkas (buvęs teisėjo padėjėjas).

2017 metais 2 iš 22 egzaminą išlaikiusių asmenų paskirti teisėjais (2016 m. – 3 iš 23, 2015 m. – 13 iš 36).

Interneto svetainėje www.teismai.lt skelbiami įvykusių pretendentų į teisėjus egzaminų testai ir užduotys, jie padeda pretendentams geriau pasiruošti egzaminui.

4.5. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija

2017 m. Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos (PTAK) nariai:

- ◆ Komisijos pirmininkas dr. **Virginijus Lepeška** – žmogiškųjų išteklių ekspertas, tarptautiniu lygiu pripažintas vadybos konsultantas;
- ◆ **Aistė Žilinskienė** – interneto žiniasklaidos asociacijos pirmininkė;
- ◆ **Danutė Gasiūnienė** – Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- ◆ **Jolanta Malijauskienė** – Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja, šio teismo pirmininkė;
- ◆ **Rima Urbonaitė** – Mykolo Romerio universiteto Viešojo valdymo fakulteto Politikos mokslų instituto lektorė, politologė;
- ◆ **Sigita Bieliauskienė** – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja;
- ◆ **Sigitas Gurevičius** – buvęs Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas.

2017 m. PTAK:

- ◆ posėdžiavo 31 kartą;
- ◆ įvykdė 32 atrankas;
- ◆ vertino 244 pretendentes;
- ◆ paskelbė 32 išvadas;
- ◆ tinkamiausiais pretendentes į atitinkamas pareigas įvardijo 89 asmenis.

Šalies vadovė pasirinko pačius tinkamiausius ir gavusi Teisėjų tarybos patarimą, į atitinkamas pareigas 2017 metais paskyrė 35 asmenis:

- ◆ į apylinkės teismą 20, iš jų į teisėjus paskirta 15 naujų asmenų, 5 teisėjai perkelti į kitą tos pačios pakopos ar kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos apylinkės teismą (2016 m. – 28, iš jų 6 perkelti, 22 naujai prisiekė; 2015 m. – 31, persikeliančių teisėjų duomenys nerinkti);
- ◆ į aukštesnės pakopos teismo teisėjo pareigas paskirta 10 asmenų (2016 m. – 6, 2015 m. – 19,);
- ◆ į vadovaujamas pareigas paskirti 5 asmenys (2016 – 9, 2015 m. – 3).

PTAK posėdžiai:

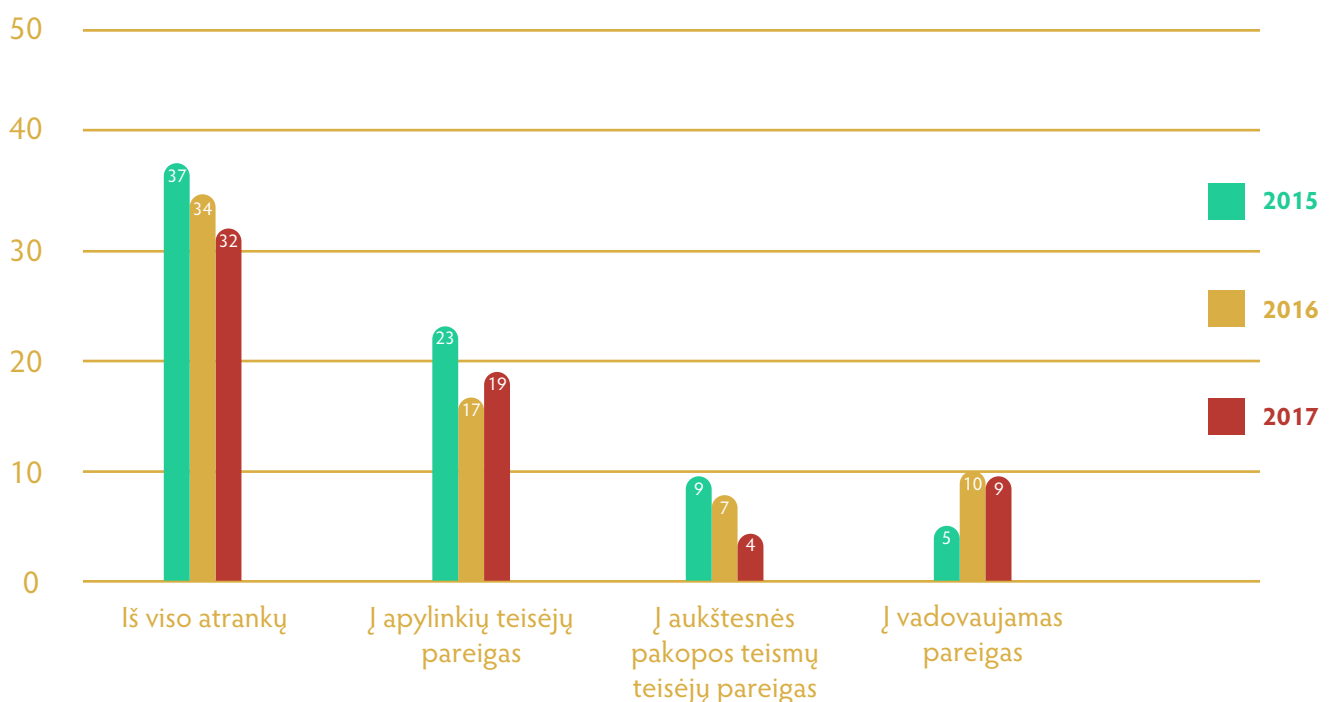

◆ 2017 m. PTAK iš viso posėdžiavo 123 val.

- ◆ Pokalbiui su vienu pretendentu vidutiniškai buvo skiriama 35 min.

Stabilių posėdžių skaičių lemia ilgesnė PTAK ir pretendentių pokalbių trukmė, siekiant išsamiai įvertinti visus turimus duomenis apie pretendentą ir išrinkti teisėjo vardo ir pareigų vertus pretendentes. Taip pat po pokalbio su pretendentu PTAK skiria nuo 5 iki 10 min. diskusijoms apie pretendentą.

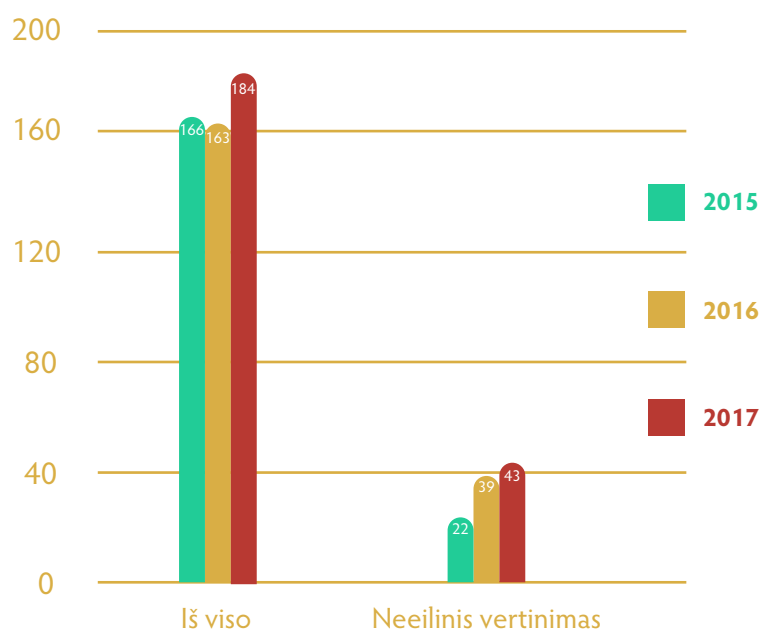
PTAK atrankos:

4.6. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija

2017 m. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija (NTVVK) surengė 17 posėdžių ir įvertino 184 teisėjų veiklą. Neeilinio vertinimo metu įvertinta 43 teisėjų veikla. 141 teisėjui atliktas periodinis veiklos vertinimas.

NTVVK vertinti teisėjai

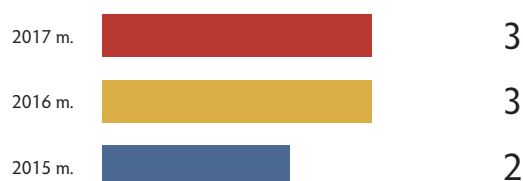

2017 m. NTVVK:

- ◆ posėdžiavo 17 kartų, iš viso daugiau kaip 58 val.;
- ◆ 1 veiklos vertinimo išvada apskūsta Teisėjų tarybai – skundas atmestas.

Praėjusiais metais NTVVK gavo 3 teismų pirmininkų teikimus dėl neeilinių teisėjų veiklos vertinimų kartojantis teisėjų veiklos trūkumams.

Tokių teikimų skaičius išlieka pastovus:

Visų veiklos vertinimų metu vertinama teisėjo veikla ir asmeninės savybės

Vertinama veikla:

- ◆ darbo krūvis;
- ◆ bylų nagrinėjimo trukmė;
- ◆ procesinių sprendimų kokybė;
- ◆ teisėjo vadovavimo procesui trukmė;
- ◆ duomenys apie teisėjo nagrinėtose civilinėse bylose sudarytas taikos sutartis;
- ◆ teisėjų etikos kodekso reikalavimų laikymasis;
- ◆ teisėjų dalykinės savybės (kvalifikacijos kėlimas).

Vertinamos asmeninės teisėjo savybės:

- ◆ teisėjo bendravimo gebėjimai;
- ◆ teisėjo darbo organizavimo gebėjimai;
- ◆ kitos asmeninės savybės (atsakingumas, taktiškumas ir kt.).

Neeilinis teisėjo veiklos vertinimas atliekamas paties teisėjo prašymu arba kai ne vieną kartą kartojasi administracinės veiklos priežiūros tvarka nustatomi teisėjo veiklos trūkumai.

Neeilinis teisėjo veiklos vertinimas taip pat atliekamas sprendžiant teisėjo paaukštinimo ar teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko skyrimo naujam įgaliojimų laikui klausimus, išskyrus atvejus, kai po paskutinio periodinio ar neeilinio teisėjo veiklos vertinimo praėjo mažiau nei treji metai.

4.7. Teismų sistemos apdovanojimų komisija

2017 m. Teisėjų tarybos nutarimu sudaryta Teismų sistemos apdovanojimų komisija posėdžiavo 3 kartus.

Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nariai:

- ◆ Danutė Gasiūnienė (komisijos pirmininkė) – Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- ◆ Arvydas Martinavičius – Šiaulių apygardos administracinio teismo teisėjas;
- ◆ Česlovas Atkočaitis – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo kancleris;
- ◆ Danutė Burbulienė – Šiaulių apygardos teismo teisėja;
- ◆ Gintarė Daugėlaitė – Teisėjų padėjėjų asociacijos pirmininkė;
- ◆ Irmantas Jarukaitis – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas;
- ◆ Monika Garbačiauskaitė-Budrienė – apžvalgininkė;
- ◆ Reda Molienė – Nacionalinės teismų administracijos direktorė;
- ◆ Rūta Miliuvienė – Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja;
- ◆ Svajūnas Bliudsukis – Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjas, teismo pirmininkas;
- ◆ Tomas Davulis – Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanas;
- ◆ Valdas Bugelevičius – Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjas;
- ◆ Virgilijus Grabinskas – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas.

TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMAI GALI BŪTI SKIRIAMI UŽ:

- ◆ nuopelnus vykdant teisingumą;
- ◆ nuopelnus teismų sistemai;
- ◆ teismų autoriteto stiprinimą ir visuomenės pasitikėjimo teismais didinimą;
- ◆ tarptautinio bendradarbiavimo teisingumo srityje skatinimą;
- ◆ iniciatyvas stiprinant teismų bendruomenę;
- ◆ mokslo pasiekimus teisingumo srityje;
- ◆ kitus nuopelnus teismų sistemai.

TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMAI PAGAL SVARBUMĄ YRA TRIJŲ RŪŠIŲ:

- ◆ 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklas „Už nuopelnus teismų sistemai“;
- ◆ 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklas „Už nuopelnus teismų sistemai“;
- ◆ Teismų sistemos garbės ženklas.

Apdovanoti keturi teismų sistemai nusipelnę asmenys:

1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklas įteiktas buvusiam Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkui prof. **Jonui Prapiesčiui**;

1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklas įteiktas buvusiam Konstitucinio Teismo teisėjui prof. **Stasiui Stačiokui**;

Teismų sistemos garbės ženklas įteiktas Ministro Pirmininko sekretoriato vadovei, buvusiai Nacionalinės teismų administracijos Komunikacijos skyriaus vedėjai **Živilei Navickaitei-Babkin**;

Teismų sistemos garbės ženklas įteiktas Šiaulių apygardos teismo pirmininko patarėjai **Gitanai Ambrazienei**.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme gruodžio 15 d. minint Lietuvos teismų dieną buvo įteikti pirmieji teismų sistemos apdovanojimai.

5. Saugumas Lietuvos teismuose

5.1. Psichologinis saugumas teismuose

5.1.1. Teismo psichologai

Organizuojant ir vykdant nepilnamečių apklausas Lietuvos teismuose, vienas pagrindinių uždavinių yra kiekvieno parodymus duodančio vaiko saugumo užtikrinimas. Prie to labai prisideda teismuose dirbantys psichologai. Teismų sistemai pavyko pritraukti savo darbui atsidavusius, itin aukštos kvalifikacijos profesionalus, kurie dažnai ir savo laiko bei asmeninių interesų sąskaita gerina tiek infrastruktūrą, skirtą vaikams teismuose, tiek skiria laiko savo kompetencijų ugdymui.

Psichologas yra tam tikras tarpininkas tarp vaiko ir ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo. Jis bendrauja su nepilnamečiu specializuotame apklausos kambaryje, gebėdamas vaikui suprantama kalba pateikti teisėjo, prokuroro, advokatų psichologui per ausines užduodamus klausimus.

2016 m. vienam teismo psichologui teko apie 100 vaikų apklausų baudžiamosiose bylose (ikiteisminio tyrimo metu ir teismo nagrinėjimo metu), apie 100 vaikų paruošimų teisinėms apklausoms (įvadinio pokalbių prieš apklausas).

2017 m. vaikų apklausų baudžiamosiose bylose (ikiteisminio tyrimo metu ir teismo nagrinėjimo metu), kuriose dalyvavo teisme dirbantis psichologas, skaičius žymiai išaugo ir siekė apie 200.

Teismo psichologas dirba šiose pagrindinėse srityse:

ikiteisminiame tyrime – vykdo nepilnamečių apklausas su ikiteisminio tyrimo teisėju;

baudžiamosiose bylose (pavyzdžiui, seksualinės prievartos, smurto, prostitucijos, prekybos žmonėmis atvejai) – padeda teisėjui apklausti nepilnamečius teismo posėdžio metu;

civilinėse bylose (pavyzdžiui, dėl nepilnamečių vaikų gyvenamosios vietos pakeitimo, išlaikymo jiems priteisimo ir bendravimo tvarkos su vaikais nustatymo) – padeda teisėjui išklausti vaiko nuomonę.

2017 m. psichologų atliktos apklausos regionuose:

- ◆ Vilniaus apygardos teismo psichologui 2017 metais teko apie 289 vaikų apklausas baudžiamosiose bylose, apie 289 vaikų paruošimus teisminėms apklausoms (įvadiniai pokalbiai prieš apklausas);
- ◆ Kauno apylinkės teismo psichologui, dirbančiam teisme nuo 2017 m. liepos mėnesio, teko apie 100 vaikų apklausų baudžiamosiose bylose, apie 100 vaikų paruošimų teisminėms apklausoms (įvadinį pokalbį prieš apklausas);
- ◆ Kauno apygardos teismo psichologui 2017 metais teko apie 85 vaikų apklausas baudžiamosiose bylose, apie 105 vaikų paruošimus teisminėms apklausoms (įvadiniai pokalbiai prieš apklausas);
- ◆ Klaipėdos apygardos teismo psichologui 2017 metais teko apie 245 vaikų apklausas baudžiamosiose bylose, apie 245 vaikų paruošimus teisminėms apklausoms (įvadiniai pokalbiai prieš apklausas);
- ◆ Panevėžio apygardos teismo psichologui 2017 metais teko apie 143 vaikų apklausas baudžiamosiose bylose, apie 143 vaikų paruošimus teisminėms apklausoms (įvadiniai pokalbiai prieš apklausas);
- ◆ Šiaulių apygardos teismo psichologui 2017 metais teko apie 418 vaikų apklausų baudžiamosiose bylose, apie 418 vaikų paruošimų teisminėms apklausoms (įvadinį pokalbį prieš apklausas).

2017 m. psichologų atliktos apklausos regionuose:

Visuose apylinkių teismuose, veikiančiuose nuo 2018 m. sausio 1 d., numatyta teismo psichologo pareigybė – iš viso 14 pareigybių: po vieną 10-yje apylinkių teismų, po 2 Kauno ir Vilniaus miesto apylinkių teismuose.

Ypatingas dėmesys skirtas teismo psichologų veiklos tobulinimo klausimams:

- ◆ atnaujintas teisme dirbančių psichologų pareigybių aprašymas;
- ◆ akcentuotos Baudžiamojo proceso kodekse įtvirtintos specialios taisyklės, susijusios su nepilnamečių dalyvavimu baudžiamajame procese, ir atkreiptas teisėjų dėmesys į teismo psichologo pareigybės reikšmingumą baudžiamojo proceso metu;
- ◆ Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai pateikta informacija, susijusi su vaikų apklausomis ir praktikoje kylančiomis problemomis, organizuojant ir vykdant vaikų apklausas, ir kartu pateikta teismo psichologų nuomonė dėl jų veiklos gerinimo;
- ◆ Teisėjų taryba ir NTA aktyviai bendradarbiavo su vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga ir kitomis institucijomis dėl vaiko teisių ir interesų užtikrinimo baudžiamajame procese;
- ◆ bendradarbiaujant su NTA, teismų psichologais, kitomis institucijomis, parengti 2 lankstinukai: „Kaip prakalbinti vaikus ikiteisminio tyrimo metu ir teisme?“, „Ką reikia žinoti apie pagalbą vaikui teisiniame procese?“

Prisidėta prie teisėkūros procesų:

Teikta nuomonė Teisingumo ministerijai dėl tinkamiausios institucijos (modelio), kuriai galėtų būti pavesta atlikti individualų įtariamojo vaiko vertinimą Lietuvos baudžiamajame procese. Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Direktyvos tikslą ir į tai, kad atliekant kiekvieno įtariamojo nepilnamečio vertinimą daug dėmesio turi būti skiriama vaiko asmenybei ir brandai bei jo ekonominei ir socialinei aplinkai, atkreipė dėmesį, kad ne teismas (teisme dirbantys psichologai) turėtų organizuoti individualų įtariamojo vaiko vertinimą.

Teiktos pastabos dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų dėl psichologų dalyvavimo apklausose. Teisėjų taryba atkreipė dėmesį, kad turi būti aiškiai apibrėžtas bendras nepilnamečių apklausose turinčių dalyvauti psichologų veiklos modelis valstybės mastu ir įsteigti papildomi etapai teismuose ir kitose ikiteisminio tyrimo įstaigose.

Dalyvauta rengiant Vyriausybės nutarimu tvirtinamo Psichologų dalyvavimo apklausose baudžiamajame procese tvarkos ir psichologų sąrašo sudarymo ir tvarkymo aprašo projektą bei kituose su šia sritimi susijusiuose teisėkūros procesuose, teikti siūlymai dėl psichologų veiklos baudžiamajame procese organizavimo.

Suorganizuoti 2 mokymų ciklai kvalifikacijai kelti:

- ◆ kompetencijų kėlimo psichologijos srityje mokymų kursas teismų psichologams, teisėjams, teismų darbuotojams, ikiteisminio tyrimo pareigūnams (80 ak. val.);
- ◆ tarptautinė konferencija „Šeimos bylos (smurtas artimoje aplinkoje): tarpinstitucinis bendradarbiavimas“ (119 dalyvių).

5.1.2. Teismo savanoriai

Įkurtame teismų savanorių institute paramą teismo lankytojams teikė 43 savanoriai 5 teismuose.

- ◆ Mokymai surengti 70 teismo savanorių.
- ◆ Per metus suteikta pagalbos daugiau nei 3000 teismo lankytojų.
- ◆ Teismuose savanoriai savanoriavo daugiau nei 2000 val.

5.2. Fizinis saugumas teismuose

2015–2017 m. įdiegta bendra saugumo politika visuose šalies teismuose:

- ◆ sukurtas specializuotas metodinis leidinys teisėjams ir teismų darbuotojams „Saugumo vadovas“.

Įrengta:

- ◆ 40 atitvarų teisiamesiems, kaltinamiesiems ir nuteistiesiems laikyti;
- ◆ 760 pavojaus pranešimo sistemų;
- ◆ 145 vaizdo stebėjimo kameros;
- ◆ 290 įeigos kontrolės sistemų;
- ◆ 5 pertvaros, atskiriančios viešąsias ir administracines teismo patalpas;
- ◆ 18 rankinių metalo detekcijos ieškiklių.

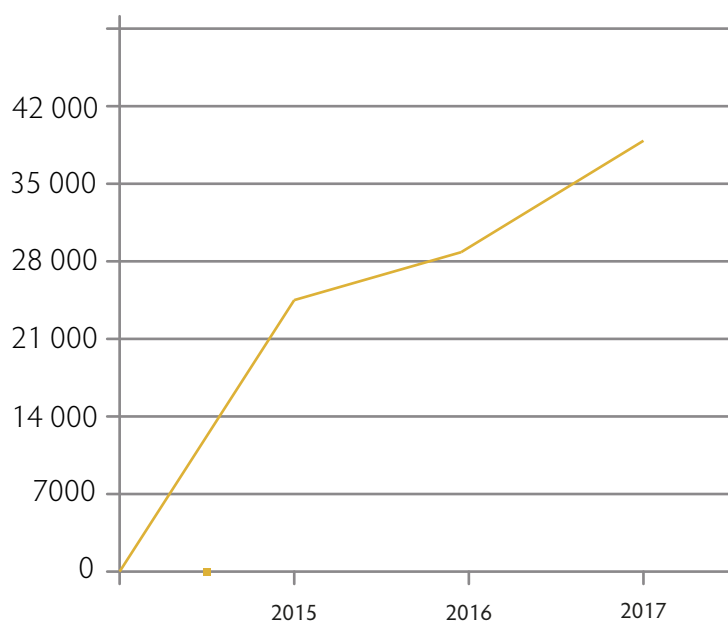
Teisėjų taryba patvirtino:

- ◆ saugumo priemonių teismuose įgyvendinimo gaires;
- ◆ vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gaires.

6. Teismų informacinių technologijų plėtra

6.1. Portalas e.teismas.lt

2017 m. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt skaičiavo jau penktuosius savo gyvavimo metus. Modernėjant visuomenei naudojimasis portalo e.teismas.lt teikiamomis paslaugomis toliau auga ir tampa neatsiejama šiuolaikiškos teismų sistemos ir visuomenės dalimi.

2017 m. pabaigoje portalo e.teismas.lt paslaugų vartotojų skaičius siekė 39 500 asmenų (2016 m. – 28 178, 2015 m. – 24 710).

Lietuvos teismų
elektroninių paslaugų
portalas

2017 m. portale e.teismas.lt užsiregistravo 11 551 naujas vartotojas, tarp jų:

- ◆ 40 advokatų
- ◆ 135 advokatų padėjėjai
- ◆ 126 mediatoriai
- ◆ 8 083 fiziniai asmenys

2017 m. pabaigoje portalu e.teismas.lt naudojosi:

- ◆ 1 779 advokatai,
- ◆ 789 advokatų padėjėjai,
- ◆ 432 mediatoriai,
- ◆ 24 572 kiti fiziniai asmenys,
- ◆ juridinių asmenų paskyrose portale e.teismas.lt 11 928 asmenys įtraukti juridinių asmenų atstovais, 19 vartotojų, deaktyvavę savo paskyras.

Per 2017 m. naudojantis portalu e.teismas.lt Lietuvos teismams buvo pateikti 461 599 elektroniniai procesiniai dokumentai:

- ◆ civilinėse bylose – 430 036;
- ◆ administracinėse bylose – 30 383;
- ◆ administracinių nusižengimų (administracinių teisės pažeidimų) bylose – 1 180.

Pastebėtina, kad daugiau nei 21 proc. visų portalo e.teismas.lt paslaugų vartotojų teikiamų procesinių dokumentų yra dėl teismo įsakymo išdavimo.

Portalo e.teismas.lt paslaugų vartotojų patogumui 2017 m. buvo sukurti 6 informaciniai filmukai, kaip naudotis portalu, – juos galima rasti portale e.teismas.lt ir Lietuvos teismų *YouTube* kanale.

Daugiau informacijos apie elektronines bylas žr. skyriuje *Elektroninės bylos*.

PORTALE E.TEISMAS.LT GALĖSITE:

- ◆ formuoti ir teismui teikti procesinius dokumentus: pildyti dokumentus pagal parengtas formas, gauti pranešimus apie dokumentų priėmimą, rastas klaidas, bylos nagrinėjimą;
- ◆ peržiūrėti bylų, kuriose esate proceso dalyvis, informaciją: klausytis teismo posėdžių įrašų, susipažinti su vykstančiais teismo procesais;
- ◆ mokėti žyminį mokestį, teismo paskirtas baudas, priteistas bylinėjimosi išlaidas valstybei.

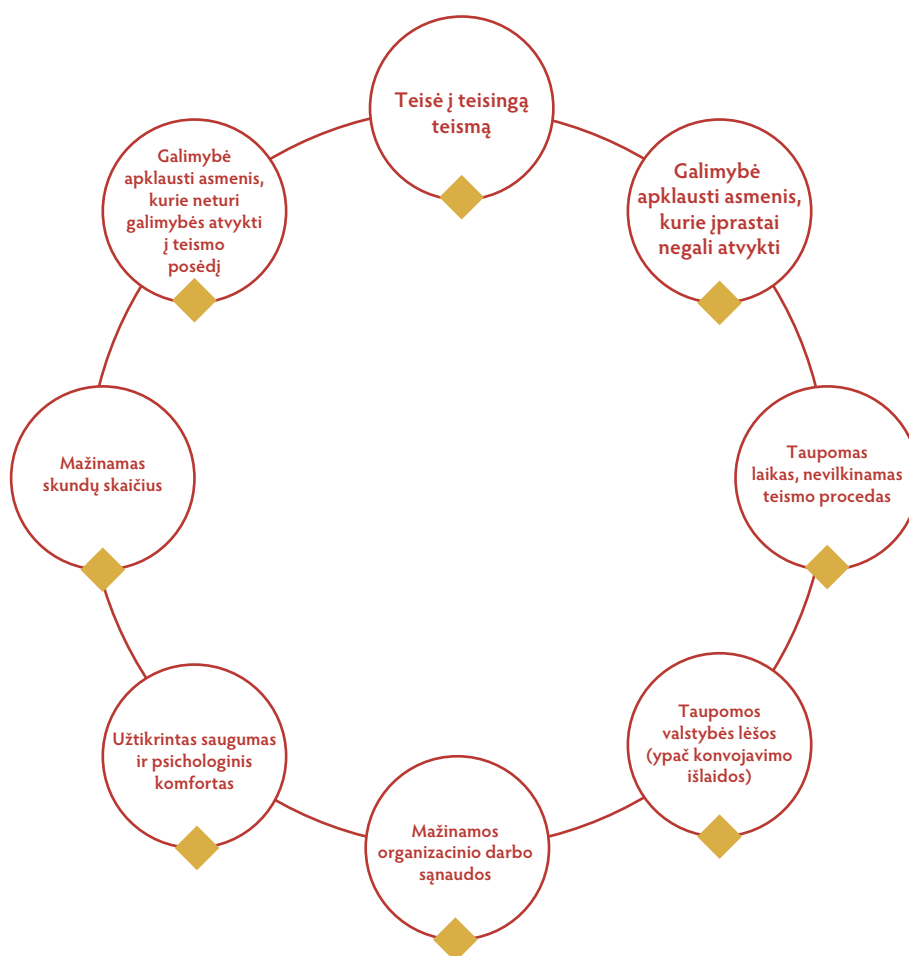
6.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai

Teismų pateiktais duomenimis, 2017 m. Lietuvos teismuose vyko daugiau nei 800 nuotolinių teismo posėdžių (2016 m. – 697, 2015 m. – 239). Iš jų 8 posėdžiai organizuoti su užsienio valstybėmis (Vokietija, Norvegija, Latvija, Švedija ir kt.).

Lietuvoje nuotoliniai posėdžiai aktyviausiai organizuoti su proceso dalyviais, esančiais Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžiose įstaigose, turinčiose įdiegtą vaizdo konferencijų įrangą (Marijampolės pataisos namai, Alytaus pataisos namai, Pravieniškių pataisos namai – atviroji kolonija, Šiaulių tardymo izoliatorius ir kt.), Lietuvos kriminalinės policijos biuru, taip pat su globos namais „Užuovėja“, teikiančiais kompleksinę pagalbą vaikams, nukentėjusiems nuo seksualinės prievartos ir išnaudojimo.

Aktyviausiai nuotoline vaizdo konferencijų įranga naudojosi ir nuotolinius teismo posėdžius vykdė Vilniaus apygardos administracinis teismas – 353 posėdžiai, 45 proc. visų **suorganizuotų** nuotolinių posėdžių. Šis teismas lyderiauja jau nuo 2015 m.

Nuotolinių teismo posėdžių nauda:

6.3. Informacinių technologijų srities naujovės ir pasiekimai

2017 m. Lietuvos teismų informacinę sistemą (toliau – LITEKO) siekiant pritaikyti prie pokyčių įgyvendinus teismų reorganizavimą, **sukurtos ir įdiegtos patobulintos LITEKO funkcijos (funkcionalumai)** – teismų vykdomų dokumentų ir bylų valdymo, skirstymo, bylų paieškos, informacijos viešinimo, darbo krūvio skaičiavimo ir kitų teismų veiklos procesų.

Į teismų naudojamą LITEKO aplinką 2017 m. taip pat įdiegtos visiškai naujos LITEKO funkcijos (funkcionalumai), apimančios neviešumo statuso suteikimą dokumentams, byloms, proceso dalyviams, taip pat įdiegtos naujovės, susijusios su žyminio mokesčio apskaita, galimybe baudžiamosiose bylose sukurti civilinio ieškinio subprocesą ir kt.

2017 m. organizuoti LITEKO naudotojų bei mentorių mokymai – apmokyta daugiau kaip **600** asmenų.

Optimizuojant teismų ir kitų valstybės institucijų bendradarbiavimą bei spartinant reikalingos informacijos duomenų gavimą ir teikimą 2017 metais naudojantis LITEKO integracijomis su kitų institucijų valdomomis valstybės informacinėmis sistemomis ir registrais (14 integracijų) buvo įvykdyta 701 tūkst. sėkmingų užklausų.

Tobulinant kasdienes darbo įrankius Lietuvos teismuose ir siekiant padidinti sistemos veikimo spartą, sukurtas LITEKO archyvas, į kurį perkeltos LITEKO bylos, sudarytos ir išnagrinėtos nuo sistemos veikimo pradžios iki 2014 m. gruodžio 31 d.

Siekiant gerinti darbo sąlygas teismuose įsigyta:

10 vnt. daugiafunkčių įrenginių;

97 vnt. stacionarių kompiuterių;

58 vnt. nešiojamųjų kompiuterių;

4 vnt. nespalvinių spausdintuvų;

268 vnt. stacionarių kompiuterių iš Norvegijos finansinio mechanizmo projekto lėšų;

56 vnt. nešiojamųjų kompiuterių iš Norvegijos finansinio mechanizmo projekto lėšų.

56 vnt. planšetinių kompiuterių iš Norvegijos finansinio mechanizmo projekto lėšų;

LITEKO infrastruktūra papildyta technine ir programine įranga:

- ◆ duomenų saugyklos talpai plėsti reikalingu įrenginių komplektu;
- ◆ programinės įrangos licencijų naujumo garantijomis (pratęsimo licencijomis);
- ◆ rezervinio kopijavimo programine įranga (licencijomis);
- ◆ programine įranga, skirta stebėti ir valdyti kompiuterių tinklo infrastruktūros parametrus.

Įdiegta elektroninė diskusijų – balsavimo sistema

Siekiant sudaryti galimybes Teisėjų tarybai efektyviai ir sklandžiai organizuoti Teisėjų tarybos posėdžius, Nacionalinės teismų administracijos patalpose esančioje Teisėjų tarybos posėdžių salėje sumontuota moderni elektroninė diskusijų – balsavimo sistema.

Atnaujintos interneto svetainės

- ◆ Įsigytos **22 vnt.** suvienodinto dizaino teismų interneto svetainių sukūrimo ir įdiegimo paslaugos.
- ◆ 13 šalies teismų nupirktos komutacinės spintos, skirtos papildomai įsigytai garso įrašymo įrangai.

ĮDOMU:

LITEKO modernizavimas ir priemonių, gerinančių sistemos veikimą, užtikrinančių didesnę spartą / greitaveiką, diegimas davė apčiuopiamų rezultatų – atskirų LITEKO funkcijų veikimas spartėjo, pavyzdžiui, bylos paskyrimo ją nagrinėjančiam teisėjui procesas didžiuosiuose teismuose trumpėjo nuo **11** sekundžių iki **3,5** sekundės).

LITEKO2

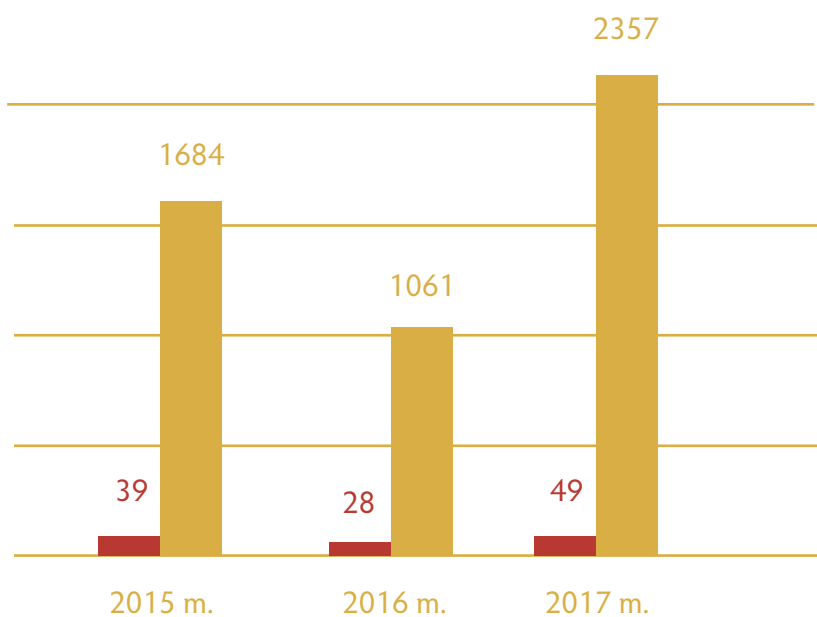
2017 m. pradėti naujos ir modernios, efektyviai veikiančios LITEKO2 sistemos kūrimo darbai – sukurta platforma, kurioje naujų technologinių sprendimų pagrindu atnaujinta dalis LITEKO funkcijų ir duomenų tvarkymo procesų. Planuojama, kad nuo 2020 m. LITEKO2 pakeis esamą LITEKO.

7. Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas

2017 m. 85 % visų šalies teisėjų kėlė savo kvalifikaciją nacionaliniuose mokymuose pagal Teisėjų tarybos patvirtintas programas.

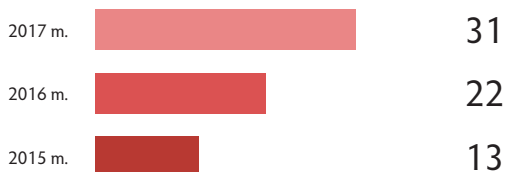
- ◆ Suorganizuoti 49 mokymai
- ◆ Apmokyti 2357 dalyviai

Pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas vykę mokymai teisėjams

Tokį išaugusį dalyvių skaičių pernai lėmė dėl didesnio finansavimo išaugęs patvirtintų mokymų programų ir suorganizuotų mokymų skaičius.

Patvirtinta mokymo programų:

Kvalifikaciją kėlė teisėjai:

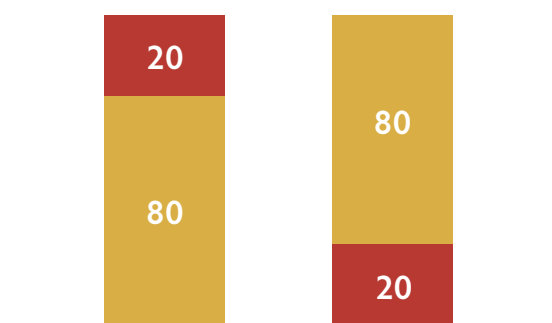
2017 m.

- ◆ apribotas seminarų, į kuriuos galima registruotis, skaičius (visų teismų teisėjams – ne daugiau kaip 2 bendrųjų gebėjimų seminarai, apylinkių ir apygardų teismų teisėjams – 5 profesinių gebėjimų seminarai), registruojantis nurodomi seminarų prioritetai;
- ◆ sudarant dalyvių grupes, atsižvelgiama ne tik į teisėjų dalyvavimą analogiškuose mokymuose, bet ir į nurodytą seminaro prioritetą;
- ◆ pirminiai kviečiamų / nepatekusių dalyvių sąrašai skelbiami teismų sistemos intranete.

Pernai tarptautinio civilinio bylinėjimosi mokymai buvo įtraukti į Europos teismo tinklo (EJTN) **katalogą+**. Juose, be Lietuvos teisėjų, dalyvavo teisėjai iš Lenkijos, Rumunijos, Ispanijos, Vokietijos ir Bulgarijos.

2017 m. psichologijos mokymai užleido **pirmąją vietą** pagal populiarumą profesiniams ir specializuotiems profesiniams mokymams.

Populiariausi mokymai

- Psichologijos mokymai, proc.
- Profesiniai/specializuoti profesiniai mokymai, proc.

NTA veikla organizuojant mokymus teisėjams įvertinta 4,6 balo iš 5.

Papildomai NTA organizavo arba sudarė galimybes 258 teisėjams dalyvauti 17-oje kvalifikacijos kėlimo renginių.

Papildomi mokymai organizuoti bendradarbiaujant su:

- ◆ Generalinė prokuratūra;
- ◆ Finansų ministerija;
- ◆ Konkurencijos taryba;
- ◆ Lietuvos banku;
- ◆ Lietuvos bankų asociacija.

Ypatingas dėmesys 2017 m. skirtas teismų darbuotojų mokymams – iš viso pernai apmokyti 496 teismų darbuotojai. Taip pat suorganizuoti ir papildomi mokymai už personalą teismuose atsakingiems asmenims – 132 dalyviai, teismų darbuotojai buvo kviečiami dalyvauti ir teisėjams skirtuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose (17 renginių dalyvavo 143 teismų darbuotojai), tarptautiniuose mokymuose Lietuvoje (2 renginiuose dalyvavo 27 teismų darbuotojai).

Mokymai	Tikslinė grupė	Dalyvių skaičius
Psichologijos mokymai	Posėdžių sekretoriai	274
Dokumentų rengimo mokymai	Posėdžių sekretoriai	102
Darbo su informacinėmis sistemomis teisme mokymai	Posėdžių sekretoriai	81
Viešųjų pirkimų procedūrų mokymai	Viešųjų pirkimų specialistai	39
Specializuoti mokymai	Teismų psichologai	6
Kokybės standartų taikymas	Teisėjų padėjėjai	87

Tarptautiniai mokymai

Pastarųjų metų duomenys rodo, jog Lietuvos teisėjų suinteresuotumas tarptautiniais mokymais išlieka itin didelis. Per 2017 m. NTA sulaukė net 288 paraiškų iš 96 teisėjų dalyvauti Europos teismo tinklo (EJTN) rengiamuose mokymuose. Į 12 Europos teisės akademijos (ERA) siūlomų renginių registravosi 60 teisėjų.

Lietuvos teisėjai kėlė kvalifikaciją tarptautinių institucijų EJTN, ERA ir kt. organizuojamuose mokymuose. 2017 m. Lietuvoje buvo surengti 8 tarptautiniai mokymai, kuriuose dalyvavo 519 dalyvių, iš jų – **343 teisėjai, tai beveik 4 kartus daugiau** nei 2016 m. Didesnius skaičius lėmė NTA kartu su ERA įgyvendinami projektai bei Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjų praversti tarptautiniai mokymai Lietuvoje.

Lietuvoje surengtuose tarptautiniuose mokymuose dalyvavę teisėjai:

2017 m.		343
2016 m.		95
2015 m.		76

Teisėjų, dalyvavusių mokymuose užsienyje, skaičius 2017 m. sumažėjo. Tam įtakos turėjo kitų valstybių aktyvus naudojimas joms skirtomis dalyvių kvotomis, taip pat papildomai atliekamas mokymų aktualumo vertinimas.

Lietuvos teisėjai, dalyvavę mokymuose užsienyje:

2017 m.		184
2016 m.		215
2015 m.		352
2014 m.		158
2013 m.		105

2017 m. Mainų programos renginiuose (stažuotės, kurios gali trukti nuo poros dienų iki 1 metų) dalyvavo 20 Lietuvos teisėjų.

3 teisėjai išvyko į ilgalaikius mainus-stažuotes:

4 mėn. trukmės mainus-stažuotes Hagoje (EUROJUST'as);

6 mėn. trukmės mainus-stažuotes Liuksemburge (Europos Sąjungos Teisingumo Teisme);

12 mėn. trukmės mainus Strasbūre (Europos Žmogaus Teisių Teisme).

TEISĖJŲ TARYBA AKTYVIAI VYSTĖ TARPTAUTINĮ BENDRADARBIAVIMĄ:

- ◆ apylinkių ir apygardų teismų atstovai lankėsi Pärnu apylinkės teisme (Estija), kur turėjo galimybę aptarti Estijoje įvykusios, o Lietuvoje vykdomos, teismų reformos klausimus;
- ◆ dėl teisingumo administravimo kokybės stebėjimo sistemos parengimo ir įgyvendinimo Lietuvoje Lietuvos teismų atstovai lankėsi Suomijoje, kur turėjo galimybę susipažinti su Suomijos teismų patirtimi ir gerąja praktika diegiant analogišką sistemą;
- ◆ Lietuvoje lankėsi Latvijos bei Liuksemburgo teisingumo ministrai. Nacionalinėje teismų administracijoje susitiko su Teisėjų tarybos pirmininku R. Norkumi bei Nacionalinės teismų administracijos atstovais.

Teisėjų tarybos atstovai tarptautiniuose tinkluose

Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) darbo grupės:

- ◆ Teisėjų nepriklausomumas ir atskaitingumas bei teisingumo kokybė – Teisėjų tarybos narys **Vigintas Višinskis**;
- ◆ Visuomenės pasitikėjimas ir teisingumo įvaizdis – Teisėjų tarybos narė **Audra Ežerskė**.

Konsultacinė Europos Teisėjų taryba:

Teisėjų tarybos narys **Vigintas Višinskis**.

8. Visuomenės informavimas

Pernai pristatyta 2017–2020 m. Teismų komunikacijos strategija, kuria remiantis siekta kokybiškai informuoti visuomenę apie teismų veiklą ir sprendimus, priimtus visuomenės susidomėjimo sulaukusiose bylose. Itin daug dėmesio skirta teismų reorganizavimo komunikacijai.

2017 METAIS:

- ◆ Visuomenei ir teismų bendruomenei pristatytas pirmasis teismų sistemą reprezentuojantis logotipas ir vizualinis identitetas, sukurtas naujų komunikacijos priemonių dizainas.

LIETUVOS TEISMAI

- ◆ Atliktas **komunikacijos auditas**, kurio metu vykdytos reprezentatyvios visuomenės nuomonės, *focus grupės*, vidinės komunikacijos teismuose, žiniasklaidos atstovų apklausos (iš viso apklausta daugiau nei 1700 asmenų), ir parengtos gairės 2018 m. komunikacijos veikloms įgyvendinti, siekiant didesnio visuomenės pasitikėjimo teismais.
- ◆ Vykdyta teismų reorganizavimo komunikacija: parengta informacija visuomenei (lankstinukai, plakatai, informaciniai grafikai el. erdvėje), parengti pranešimai spaudai bei suorganizuota spaudos konferencija žiniasklaidos atstovams, inicijuotos TV ir radijo laidos.
- ◆ Gruodžio 15 dienos – Lietuvos teismų dienos – proga suorganizuotas pirmasis minėjimo renginys, kurio metu **pirmą kartą apdovanoti teismų sistemai nusipelnę asmenys**.
- ◆ Parengtas pirmasis teismų sistemą reprezentuojantis **vaizdo klipas**.
- ◆ Surengti teisėjų spaudai mokymai. Apmokyti **73 teisėjai**.
- ◆ Suorganizuotas pirmasis visuotinis Lietuvos teismų sąskrydis, kuriame **dalyvavo daugiau nei 400 teismų sistemos darbuotojų ir jų šeimos narių**.

2017 m. siekta kokybiškai informuoti visuomenę apie teismų veiklą ir sprendimus, priimtus visuomenės susidomėjimo sulaukusiose bylose. Informacija apie teismų veiklą visuomenę pasiekė:

- ◆ www.15min.lt rubrikoje „Tribūna“ (34 publikacijos) ir „Žinių radijo“ laidoje „Teisėjo komentaras“ (13 laidų);
- ◆ žurnale TEISMAI.LT (32 straipsniai, kurie pasirodė naujienų portale www.delfi.lt);
- ◆ Lietuvos teismų paskyrose socialiniuose tinkluose *Facebook*, *Instagram*, *YouTube* ir kt.;
- ◆ interneto svetainėje www.teismai.lt (407 įrašai) ir vidiniame teismų tinkle teismų bendruomenei (279 įrašai).

2017 m. skaičiai

250 – per dieną, 91 250 – per metus – žiniasklaidos monitoringo žinučių peržiūra

210 000 – www.teismai.lt lankytojų

909 – teisėjų komentarai žiniasklaidoje

30 – radijo laidų, 130 – žurnalistų užklausų

1696 – nauji sekėjai Facebook'e. Iš viso 2017 m. – 8896 sekėjai
Žinučių pasiekiamumas – 400 000 auditorija per metus

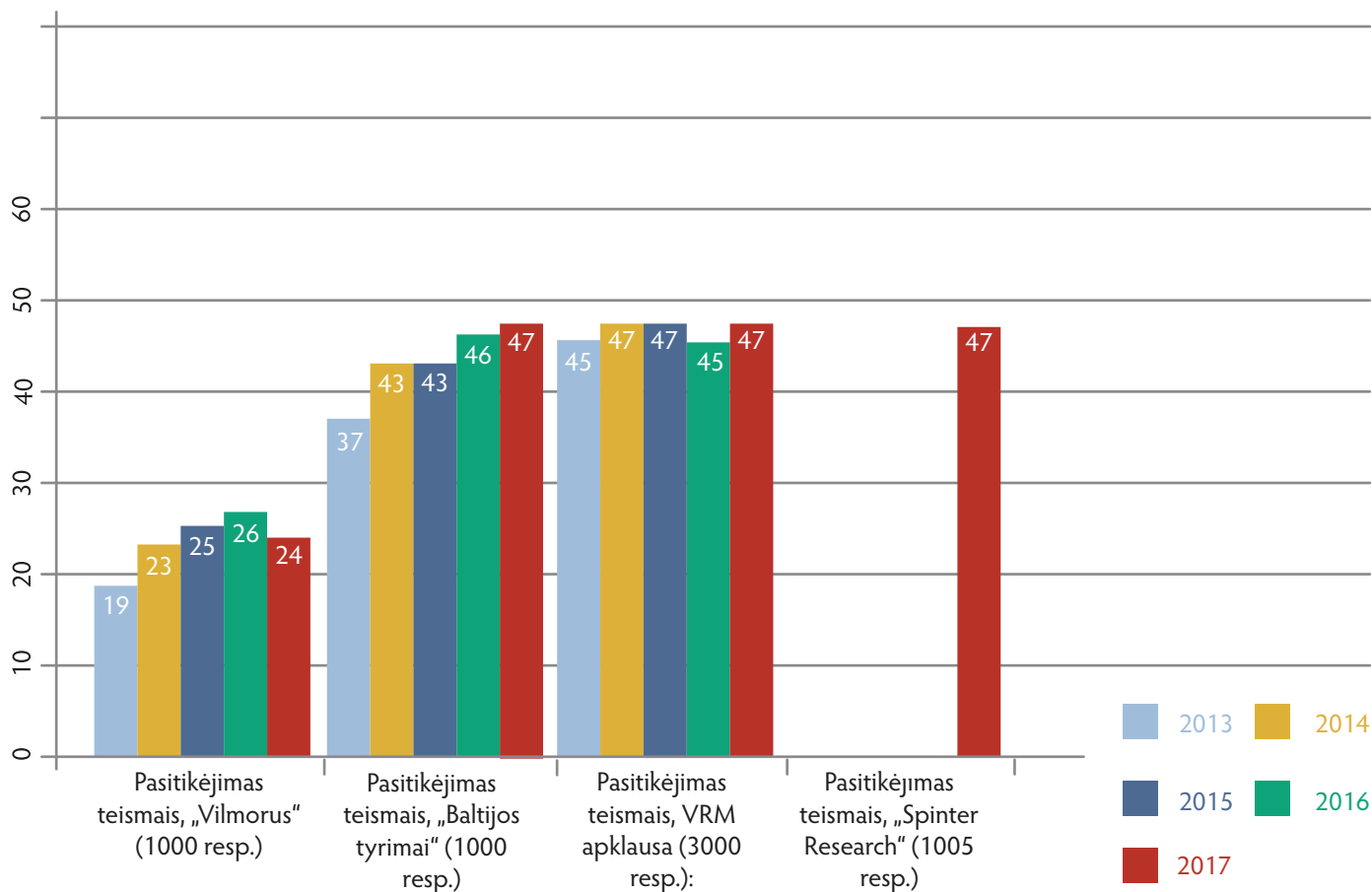

210 – NTA straipsnių ir pranešimų spaudai, teismų – 700

12 – atnaujintų interneto svetainių po teismų reformos ir portalas www.teismai.lt

Pasitikėjimas Lietuvos teismais

Ypatingas dėmesys skirtas visuomenės teisiniam švietimui

- ◆ Suorganizuota nemokamų teisinių konsultacijų diena „Jūs klausiate – mes atsakome“, teisinės konsultacijos teikė **300 teisininkų, dalyvių – 600**.
- ◆ Projekte „Diena su teisėju 2017“ **100** šalies studentų pakviesti drauge pažinti teisėjo profesiją (2016 m. – 70).
- ◆ Suorganizuotas projektas „Teisėjas žurnalisto kėdėje“ bei diskusija su Visuomenės informavimo etikos komisija „Kokių teisinių žinių trūksta visuomenei?“
- ◆ Pravestos **76 ekskursijos** po unikalią istorinę teismų ekspoziciją. Beveik **1625 lankytojai**, iš kurių pusė – moksleiviai.
- ◆ Dalyvauta projekte „Kultūros naktis“ (teismų veikla pristatyta 500 asmenų), inicijuoti teisinio švietimo projektai „Teisėjas bibliotekoje“ (25 teisėjai aplankė 13 šalies bibliotekų, renginiuose iš viso dalyvavo 250 žmonių), pradėta vystyti edukacinė iniciatyva moksleiviams „Gatvės teisė“.
- ◆ Sukurta **informacinė platforma gyventojams** apie teismo leidimus interneto svetainėje www.teismai.lt.

9. Teismų reorganizavimas

Siekiant efektyvinti teismų veiklą 2017 m. pasirengta teismų reorganizavimui – nuo 2018 m. vietoj 49 apylinkės teismų veiklą vykdo 12 apylinkės teismų su 4–5 padaliniais – teismo rūmais.

Teismų reorganizavimo tikslai:

- ◆ didinti bylų nagrinėjimo operatyvumą, subalansuoti teisėjų ir teismų darbuotojų darbo krūvį bei sąlygas;
- ◆ palengvinti asmenų teisės kreiptis į teismą įgyvendinimą, sudarant galimybes atlikti procesinius veiksmus, perkelti bylų nagrinėjimą kuo arčiau asmens gyvenamosios vietos;
- ◆ efektyviau panaudoti teismų žmogiškuosius ir materialinius išteklius, koncentruojant teismų administravimui skiriamus išteklius;
- ◆ plėsti teisėjų savivaldą: sukurti naują teismų savivaldos grandį, teismo teisėjų susirinkimą;
- ◆ panaikinti esamus organizacinius bylų nagrinėjimo trukdžius – suderinti teismų bei kitų teisėsaugos institucijų veiklos teritorijas.

Pasirengimas teismų reformai iš viso truko 18 mėnesių

Siekiant sklandaus teismų reformos įgyvendinimo:

- ◆ Teisėjų taryba priėmė daugiau kaip 30 teisės aktų ir pritarė Lietuvos Respublikos Prezidento dekretų pakeitimų projektams, susijusiems su teisėjų atrankų proceso teisiniu reguliavimu;
- ◆ buvo teikiama metodinė ir praktinė pagalba vykdant pokyčius teismų struktūrose;
- ◆ parengtas pavyzdinis teismo teisėjų susirinkimo darbo reglamentas;
- ◆ koordinuojant pokyčių valdymą, organizuoti tarpinstituciniai susitikimai su teismų (5 susitikimai) ir (arba) kitų institucijų atstovais;

- ◆ parengtos rekomendacijos dėl teismų struktūrų tvirtinimo, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, socialinių garantijų užtikrinimo;
- ◆ vykdytas teismų informacinių sistemų (LITEKO, portalo e.teismas.lt, interneto svetainių, buhalterinės ir darbo užmokesčio apskaitos sistemų) atnaujinimas – įgyvendinti teismų bylų duomenų ir teismų administravimo duomenų valdymo pokyčiai;
- ◆ įvykdyti reorganizuojamų ir reorganizavime dalyvaujančių teismų infrastruktūros pritaikymo ir centrinių archyvų įrengimo darbai;
- ◆ parengti nauji pavyzdiniai pareigybių teismuose aprašymai;
- ◆ vykdyta teismų reorganizavimo komunikacija;
- ◆ atnaujinta 12 reformuojamų teismų interneto svetainių ir 52 teismų pavadinimų iškabos ir informaciniai stendai; užtikrintas tinkamas buhalterinių duomenų perėmimas iš reorganizuojamų teismų.

Planuojama nauda teismams:

- ◆ Subalansuotas darbo krūvis tarp skirtingų teismų ir (ar) jų rūmų.
- ◆ Teismuose diegiant gerosios vadybos principus bus nustatyti bendri teismo klientų aptarnavimo, bylų duomenų valdymo standartai, tai sudarys sąlygas **aukštesnei klientų aptarnavimo kokybei**.
- ◆ **Optimizuotas lėšų panaudojimas darbo užmokesčiui.** Centralizavus teismų valdymą, administravimo funkcijos sutelktos vienuose centriniuose teismo rūmuose.
- ◆ **Efektyvesnis teismų išteklių panaudojimas.**
- ◆ **Sumažintos administravimui skirtos išlaidos** – daugiau galimybių įsigyti teismams trūkstamos kompiuterinės įrangos, skirti lėšų teismo patalpų renovavimui, siekiant užtikrinti tinkamą teismo paslaugų teikimą.
- ◆ **Panaikinti organizaciniai bylų nagrinėjimo trukdžiai**, teismų veiklos teritorijoms sutapus su policijos ir prokuratūros centrinių padalinių teritoriniu išdėstymu.

Planuojama nauda asmenims:

- ◆ Geresnės sąlygos kreiptis į teismą
- ◆ Galimybė teismo posėdžius organizuoti arčiau proceso dalyvių
- ◆ Spartesnis teismo procesas
- ◆ Aukštesnė teismo klientų aptarnavimo kokybė

Planuojama nauda teismams:

Vietoj 49 apylinkės teismų liko 12 apylinkės teismų su 4–5 padaliniais– teismo rūmais (išskyrus Vilniaus miesto apylinkės teismą):

- ◆ Alytaus,
- ◆ Kauno,
- ◆ Klaipėdos,
- ◆ Marijampolės,
- ◆ Panevėžio,
- ◆ Plungės,
- ◆ Šiaulių,
- ◆ Tauragės,
- ◆ Telšių,
- ◆ Utenos,
- ◆ Vilniaus regiono apylinkės,
- ◆ Vilniaus miesto apylinkės teismas.

Vietoj 5 apygardų administracinių teismų veikia 2 apygardų administraciniai teismai:

- ◆ Vilniaus apygardos administracinis teismas,
- ◆ Regionų apygardos administracinis teismas, sudarytas iš Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio rūmų.

Be šių teismų, toliau savo veiklą vykdo:

- ◆ Lietuvos Aukščiausiasis Teismas,
- ◆ Lietuvos apeliacinis teismas,
- ◆ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas,
- ◆ 5 apygardų teismai.

10. Kokybė Lietuvos teismuose

2017 m. Lietuvoje 18 teismų dirbo taikydami kokybės vadybos metodus:

- ◆ 18 teismų – laikydami Klientų aptarnavimo standarto pagrindinių principų, iš jų 8 papildomai – kokybės vadybos sistemų, atitinkančių ISO 9001 reikalavimus.
- ◆ 30 už kokybę atsakingų teismų darbuotojų buvo apmokyti naujojo kokybės standarto ISO 9001:2015 reikalavimų taikymo teismų veikloje.

2017 metų trejetukas teismų, kurių veiklos kokybė įvertinta geriausiai:

- ◆ Kauno apygardos teismas;
- ◆ Utenos rajono apylinkės teismas;
- ◆ Panevėžio miesto apylinkės teismas.

2017 m. atlikta 10 kokybės vidaus auditų NTA ir teismuose, kurie dirba pagal kokybės vadybos standartą.

2017 m. kokybės vidaus auditus atliko 12 kokybės vidaus auditorių iš NTA ir 4 auditoriai iš teismų.

11. Nacionalinės teismų administracijos veikla

Nacionalinė teismų administracija (NTA) 2017 m. veiklą vykdė vadovaudamasi pernai parengtu strateginiu veiklos planu, kurio vienu didžiausių iššūkių tapo teismų reorganizavimo projekto įgyvendinimas. Siekdama efektyvinti teismų veiklą NTA ne tik užtikrino būtiniausius teismų poreikius, bet ir vykdė investicinius infrastruktūros projektus, ypatingą dėmesį skyrė teismų darbuotojų kompetencijų stiprinimui, vykdė inovatyvius teisinio švietimo, komunikacijos projektus.

2017 m. NTA aptarnavo

7 teismų savivaldos institucijas

62 Lietuvos teismus su daugiau kaip 3800 juose dirbančių asmenų, siekė ne tik užtikrinti sąlygas efektyviai teismų veiklai, bet ir rūpinosi teismų lankytojais.

2017 m. duomenimis, per 5 kokybės vadybos iniciatyvų NTA vystymo metus bendra NTA teikiamų paslaugų ir aptarnavimo kokybė išaugo beveik 10 % (nuo 4,3 iki 4,7 balo), o teismams teikiamų paslaugų kokybė net 34 % (nuo 2,7 iki 4,1 balo).*

*Vertinama 5 balų sistema.

Praeitais metais NTA:

Sėkmingai užbaigė pasirengimą teismų reformai.

Padėjo Teisėjų tarybai parengti strategines veiklos kryptis ir pradėjo jų įgyvendinimą.

Pradėjo įgyvendinti naują kompleksinį infrastruktūros projektą – Vilniuje veikiančių teismų pastato projektavimą ir statybą.

Pradėjo sistemiską centralizuotą teismų darbuotojų mokymo organizavimą: organizavo mokymus ne tik teisėjams, bet ir įvairių profesijų teismų darbuotojams: teisėjų padėjėjams, teismų psichologams, posėdžių sekretoriams, viešųjų pirkimų specialistams.

Koordinavo teismuose dirbančių psichologų veiklą.

Skyrė dėmesį visuomenės informavimui apie teismų veiklą bei teisinio švietimo iniciatyvų įgyvendinimui, vykdė teismų organizacinės kultūros stiprinimo iniciatyvas.

Stiprino tarptautinį ir dvišalį bendradarbiavimą aktyviai dalyvaudama Europos teisėjų mokymo tinklo veikloje (EJTN) ir Europos teisės akademijos (ERA) projektuose, domėdamasi užsienio partnerių patirtimi.

2017 m. pirmą kartą teismų istorijoje suorganizuoti:

Visuotinis Lietuvos teismų sąskrydis, kuriame dalyvavo daugiau nei 400 teismų sistemos darbuotojų ir jų šeimos narių.

Renginyje Lietuvos teismų dienos proga, kurio metu pirmą kartą apdovanoti teismų sistemai nusipelnę asmenys.

Visuomenei ir teismų bendruomenei buvo pristatytas pirmasis teismų sistemą reprezentuojantis logotipas ir vizualinis identitetas.

Parengtas pirmasis teismų sistemą reprezentuojantis vaizdo klipas.

Tarptautiniai projektai:

2017 m. buvo užbaigtas 5 metus trukęs Norvegijos finansinio mechanizmo programos „Efektyvumas, kokybė ir skaidrumas Lietuvos teismuose“ lėšomis finansuotų veiklų įgyvendinimas. Bendras programos biudžetas – daugiau negu 9 mln. eurų. Pagrindinis programos tikslas – sukurti nešališkesnę ir efektyvesnę teismų sistemą. Tikslui pasiekti įgyvendintos trys kryptys:

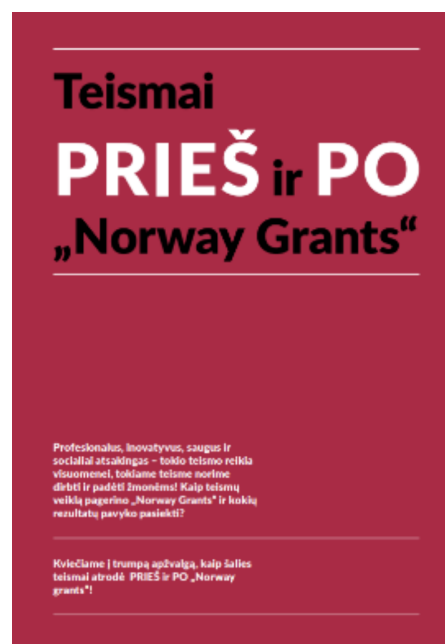
- ◆ teismų informacinės sistemos modernizavimo;
- ◆ psichologinio ir fizinio saugumo teismuose stiprinimo;
- ◆ teismų sistemos atstovų kompetencijos gerinimo (mokymų).

Daugiau informacijos apie programos pasiektus rezultatus leidinyje

2017 m. NTA pradėjo dviejų Europos Sąjungos fondų finansuojamų projektų įgyvendinimą, kurių bendras biudžetas siekia apie 3 mln. eurų:

„Teismų veiklos efektyvumo didinimas“, kurio pagrindinis tikslas – didinti teismų veiklos efektyvumą, sukurti pažangaus teismų išteklių valdymo ir bylų paskirstymo modelius bei atnaujinti bylų duomenų tvarkymo procesus ir perkelti juos į elektroninę erdvę.

„Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“, kurio pagrindinis tikslas – didinti teismų veiklos efektyvumą ir stiprinti visuomenės pasitikėjimą teismais, gerinant teismų klientų aptarnavimą, didinant teismų informacijos aiškumą ir prieinamumą.

Informacinių technologijų plėtra

Siekdama užtikrinti tinkamą, kokybišką ir sklandų LITEKO veikimą NTA organizavo esamų sistemos funkcionalumų patobulinimo, naujų funkcionalumų sukūrimo pirkimus, taip pat toliau vykdė LITEKO2 kūrimą.

Siekiant gerinti darbo sąlygas šalies teismuose organizuotas teismų centralizuotas aprūpinimas nauja kompiuterine ir biuro įranga (kompiuteriais, daugiafunkciais įrenginiais, spausdintuvais ir kt.).

13 šalies teismų nupirktos komutacinės spintos, skirtos papildomai įsigyti garso įrašymo įrangai.

NTA Teisėjų tarybos posėdžių salėje sumontuota moderni elektroninė diskusijų – balsavimo sistema.

Įsigytos 22 suvienodinto dizaino teismų interneto svetainių sukūrimo ir įdiegimo paslaugos (įdiegta 12, kitos 10 planuojamos įdiegti 2018 m.).

Pradėtas centralizuotos darbo užmokesčio sistemos kūrimas ir diegimas.

Prižiūrint ir administruojant teismų informacines sistemas nuolat vykdomas portalo e.teismas.lt, LITEKO, kitų teismų informacinių išteklių naudotojų konsultavimas:

atsakoma į 70–100 užklausų per dieną el. paštu.

sulaukiama ir atsakoma į 300 skambučių per savaitę dėl konsultacijos arba pagalbos.

Atlikta 10 teismų pastatų ir jų inžinerinių sistemų remonto darbų.

Atlikti 8 teismų bylų saugojimo patalpų remonto darbai, taip pat 10 teismų nupirkta ir sumontuota daugiausia mobilūs stelažai, kurių bendras archyvavimo ilgis siekia beveik 8000 tiesinių metrų.

Atlikus remonto darbus 6 teismuose įrengtos papildomos darbo vietos ir nupirkta biuro baldų 8 teismams.

Įgyvendintas Šiaulių apylinkės teismo patalpų nuomos projektas.

2017 m. buvo vykdomi 3 investiciniai infrastruktūros projektai:

parengtas Šilutės rajono apylinkės teismo pastato rekonstravimo projektas;

tęsti Ukmergės rajono apylinkės teismo pastato statybos darbai: sumontuotos visos pastato laikančiosios konstrukcijos ir dalis inžinerinių sistemų (40 % visų projektų darbų);

pradėti Vilniaus mieste veikiančių teismų naujo pastato projektavimo darbai.

NTA 2018 metų veiklos prioritetai:

Užtikrinti Lietuvos teismų 100-mečio minėjimo plano įgyvendinimą.

Užbaigti pirmąjį valstybės investicijų projekto „Vilniaus mieste veikiančių teismų pastato Vilniuje, Šeimyniškių g. 28, statyba“ įgyvendinimo etapą.

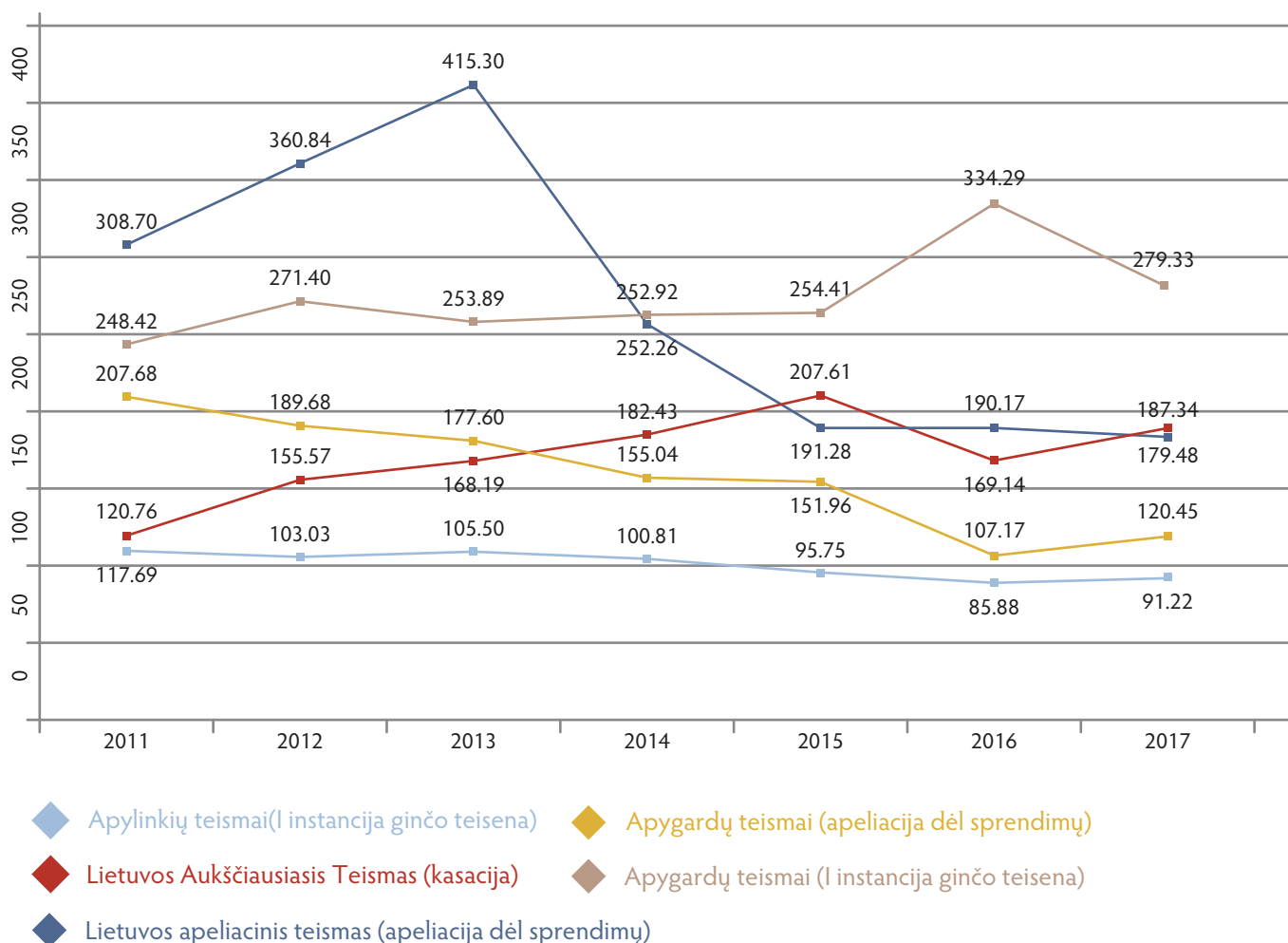
Sudaryti sąlygas teismo kanclerių, teisėjo padėjėjų ir kito teismų personalo kompetencijų stiprinimui. Užtikrinti teismo proceso dalyvių, ypač vaikų, psichologinį saugumą teismuose.

Baigti įgyvendinti valstybės investicijų projekto „Vilniaus regiono apylinkės teismo Ukmergės rūmų pastato Ukmergėje, Deltuvos g. 17A, statyba“ statybos rangos darbus.

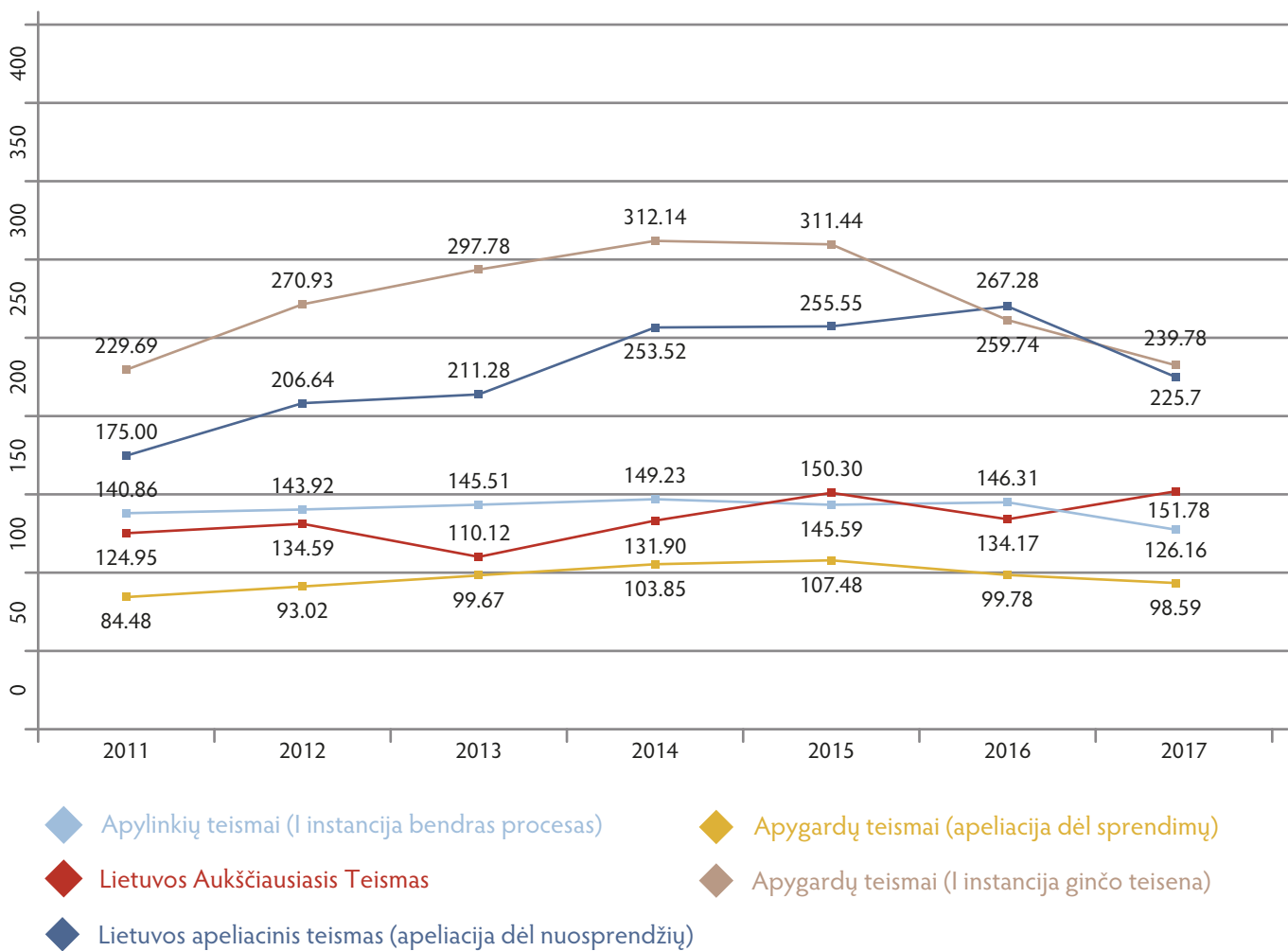
I PRIEDAS

Bylų nagrinėjimo greitis

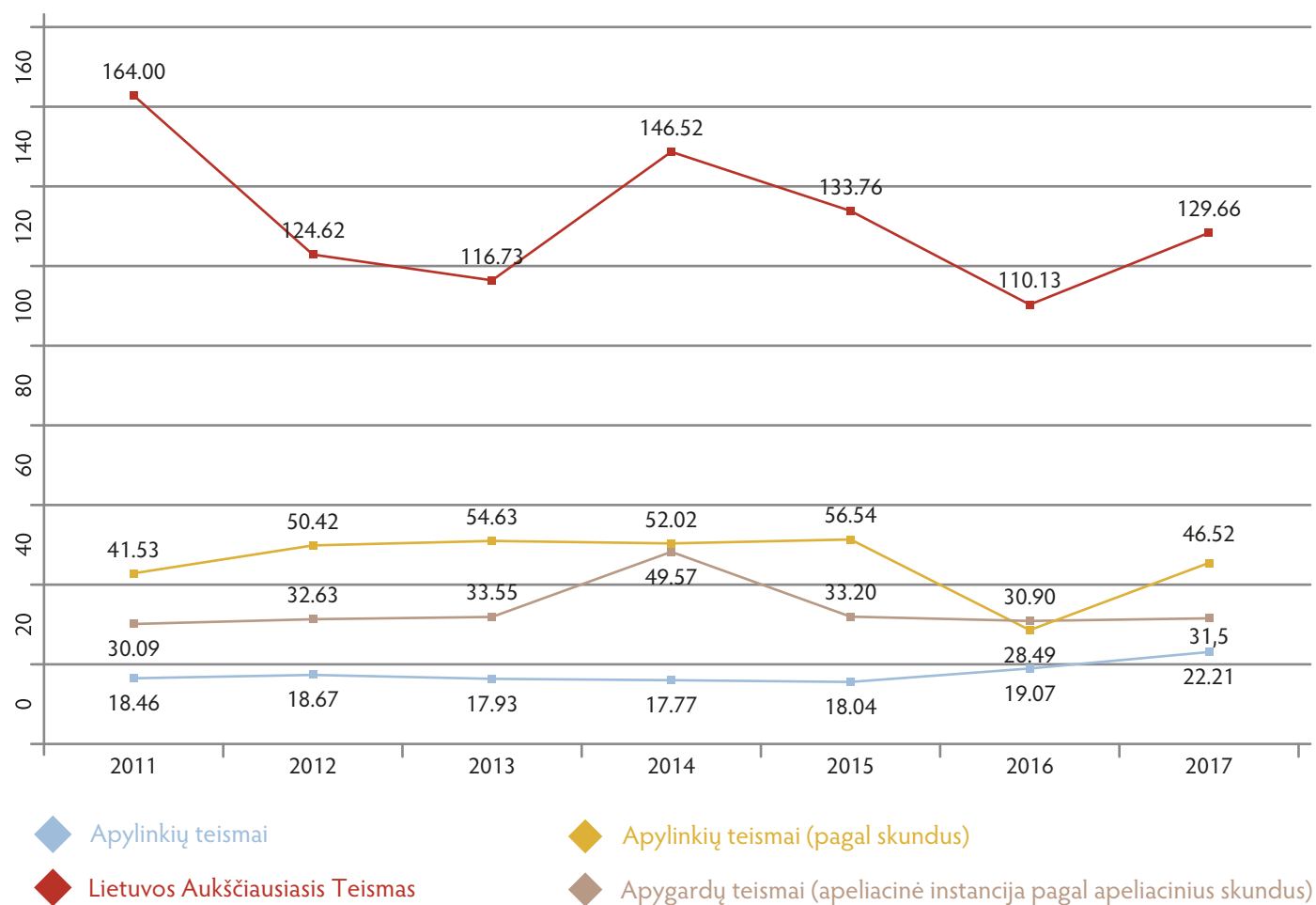
Civilinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

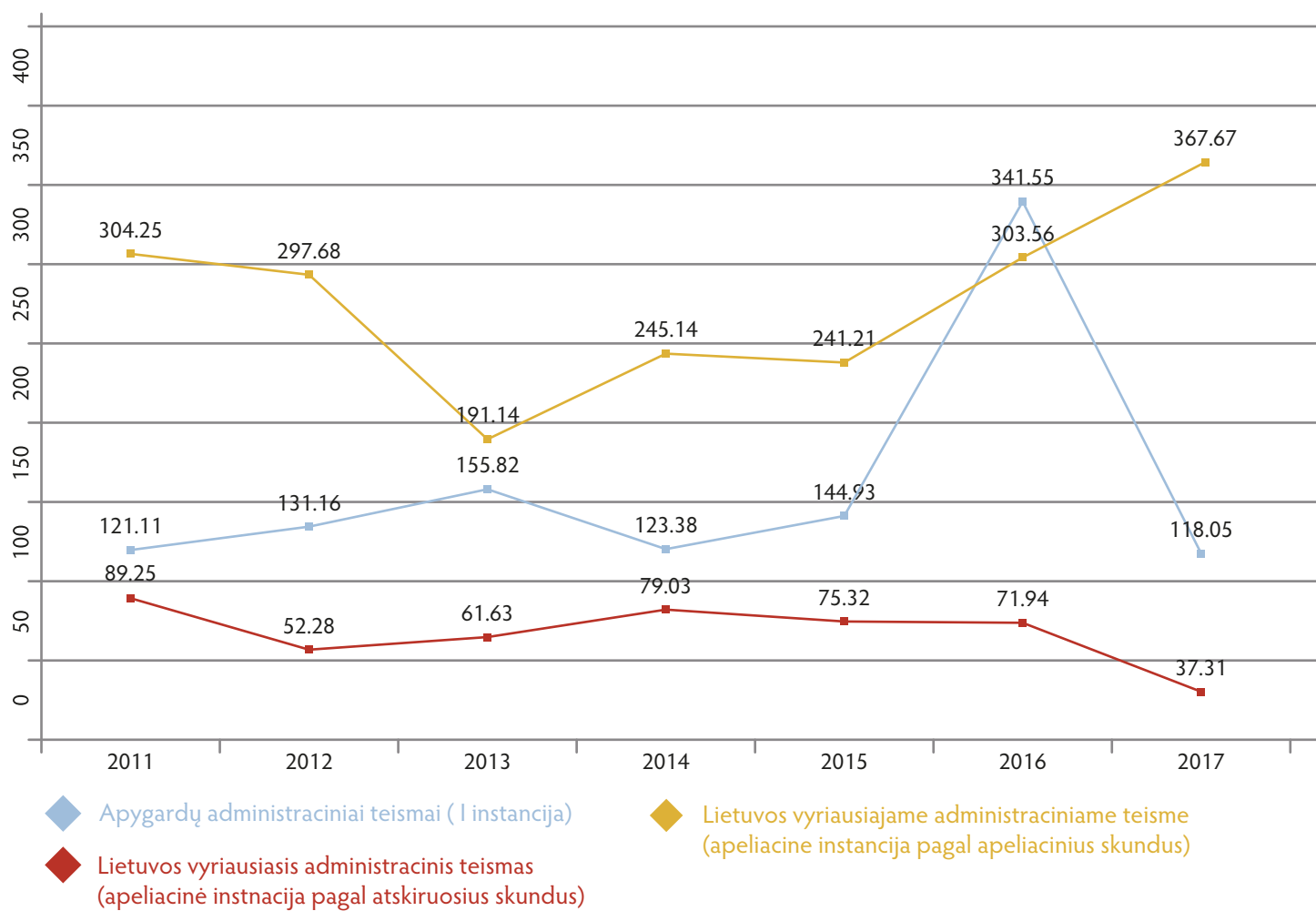
Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

Administracinių teisės pažeidimų byų nagrinėjimo greitis (dienomis)

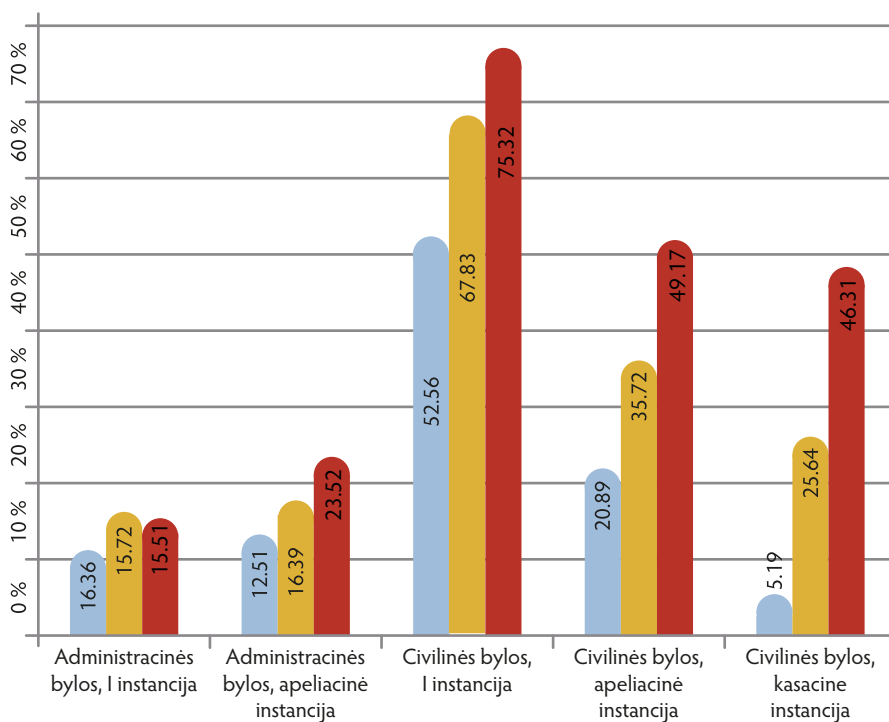
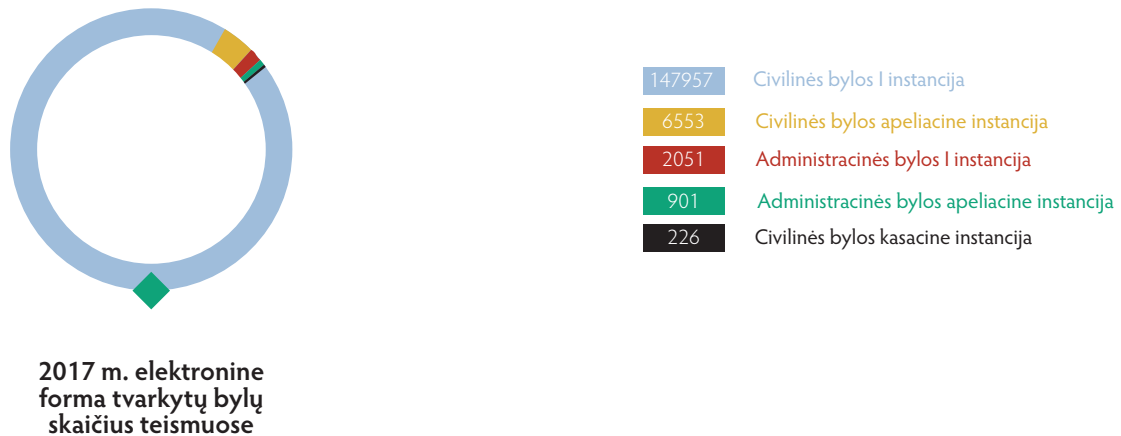
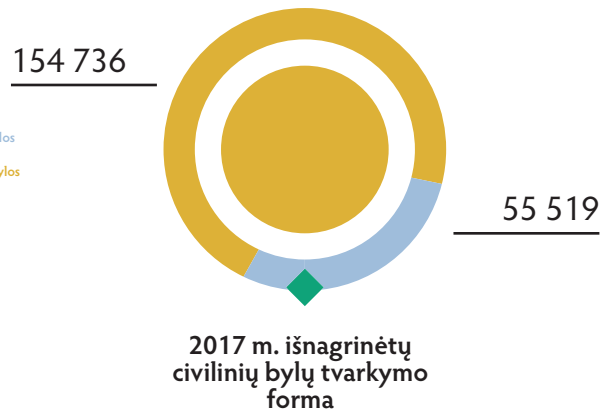
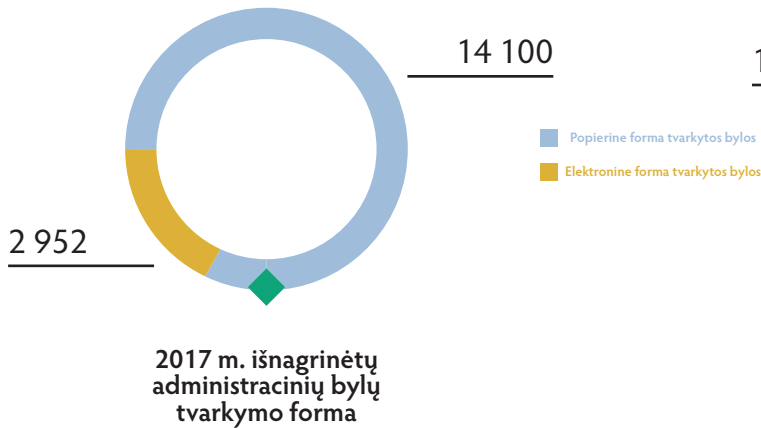

Administracinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

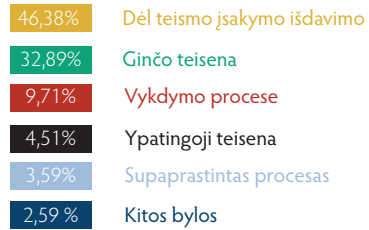
II PRIEDAS

Elektroninės bylos

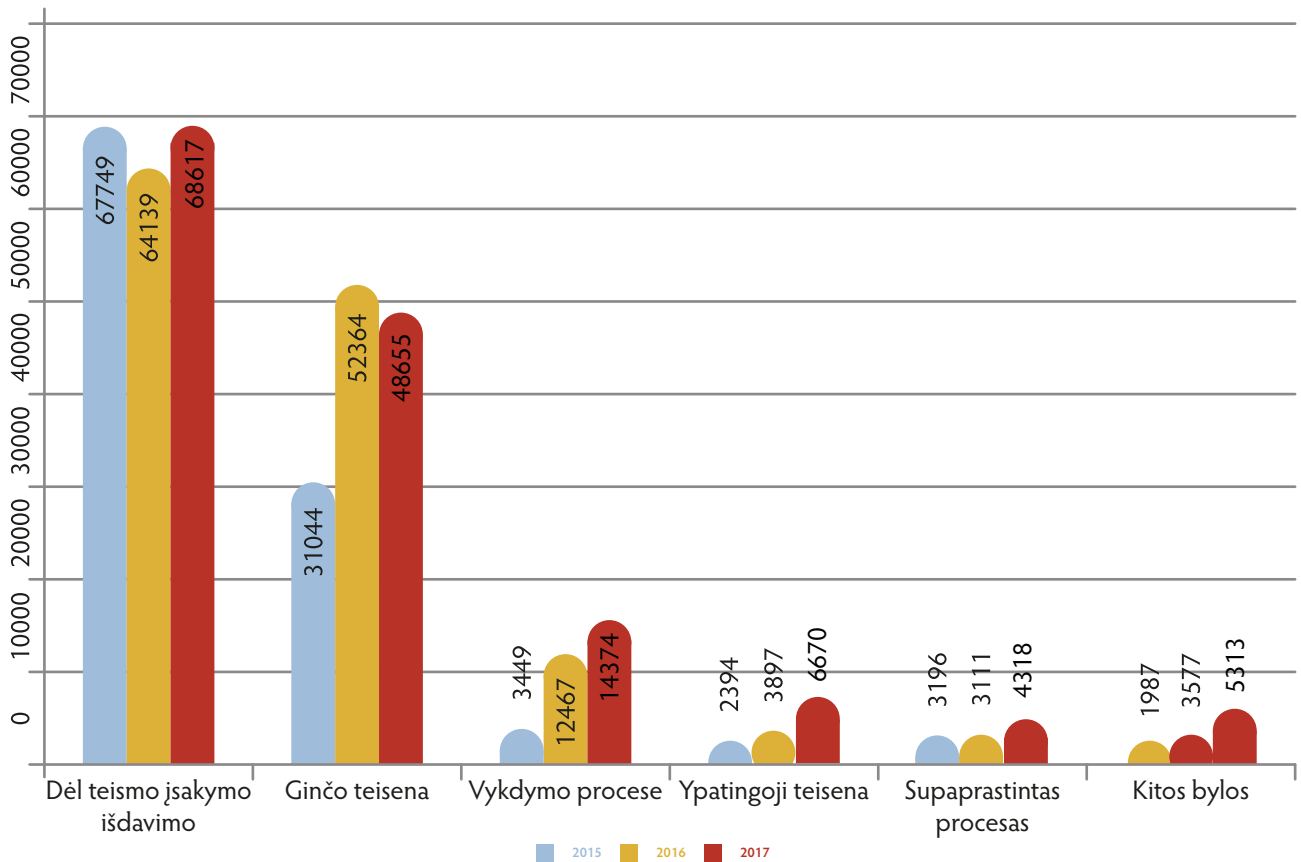

I instancijos teismų 2017 m. išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų pasiskirstymas

I instancijos teismuose išnagrinėtos elektroninės civilinės bylos 2015–2017 m.

e.teismas.lt vartotojų dinamika

